BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

EPISTOLA
R. P. N.
MICHAELIS ANGELI TAMBURINI
Præpoſiti Generalis Societatis Jesu
Ad Superiores ejuſdem Societatis.

QUI me jam inde à ſuſcepta Societatis gubernatione ſolicitum habuit, & crevit in dies, metus, ne patiatur aliquando Societas ea detrimenta, quæ ab imbecillitate mea meritò timeri poſſunt; facit, ut aliunde auxilium, quod mihi ſemper neceſſarium duxi, nunc tandem apertius impenſiuſque petam; præſertim ab iis,

quos conſtituit mihi Deus miniſterii mei adjutores, atque participes; nempe à Superioribus Societatis. Alia ratione nulla melius conſulere me poſſe judicavi communi noſtri Ordinis bono, quàm ſi eos, qui ceteris præſunt, enixè excitarem ad ſuum munus ſtrenuè obeundum. His enim rectè animatis, atque ad ſuas partes impigrè agendas comparatis, facilè in alios, ut à valido & ſano capite in membra reliqua, vigor ac ſpiritus derivabitur.

Cum autem ab iis opem & ſubſidium poſco, illud eò non pertinet, ut novas artes excogitent ad Societatis tuendam incolumitatem; vel etiam, ubi res poſtulet, reparandam: ſed in eo ſolo ſtat ac vertitur ut viæ, quam majores noſtri, duce Sanctiſſimo Fundatore, alacriter æquè ac feliciter inierunt, conſtanter inſiſtant; neque illos, quibus præſunt, ad dexteram vel ſiniſtram declinare patiantur.

Hoc

Digitized by Google

Hoc eſt, ut eorum cura ſtudioque legibus Inſtituti noſtri vigor ſuus & obſervatio conſtet; utque ſuos ad perfectionem Religioſam intra præſcriptos nobis fines promoveant.

Duplex Religioſis propoſita Lex, interna & externa.

Porrò duplex eſt genus legum, quæ Societatis hominibus proponuntur; & quibus Religioſæ vitæ ratio omnis perfectioque comprehenditur. Unum, quod innuit Sanctus Pater IGNATIUS initio Conſtitutionum, eſt *interna illa caritatis & amoris lex, quam Sanctus Spiritus ſcribere, & in cordibus imprimere ſolet*. Alterum eſt, quicquid legum ac ordinationum ſcriptarum Religioſa diſciplina complectitur, ad mores homine Religioſo dignos perfectè componendos. Et primum quidem ſatis à me commendatum exiſtimo, cùm per epiſtolam omnibus communem diſtinctius explicavi, quid à Superioribus circa ſpiritualium rerum cu-

Proœm. Conſtit.

Legis interne Magiſterium.

ram Societas exigat. Lex enim interna amoris & caritatis nullibi tutius aut faciliùs diſcitur, quàm in ſchola Spiritûs; quo ſpectat illa apud Oſeam promiſſio, animæ ſeriam ad Deum converſionem meditanti facta: *Ecce ego lactabo eam; & ducam eam in ſolitudinem, & loquar ad cor ejus.* Id ſi præſidum vigilantiâ & curâ obtineamus, ut vigeat apud nos, ac majori ſemper in pretio ſit hæc cum Deo communicatio; per quam conſuetum ac familiare nobis fiat audire quid loquatur in nobis Deus, vix aliâ opus erit inſtructione, aut induſtriâ, ad eam aſſequendam, quæ nobis propoſita eſt, virtutem ac perfectionem. Veriſſimè enim S. Bernardus quod experientiâ ipſe didicerat nobis teſtatur, de profectu animæ in meditatione Deum magiſtrum audientis: *Vivum*, ait, *& efficax eſt Dei verbum; moxque ut intus venit, expergefecit dormitantem animam*

Oſeæ c.2.

In Cant. ſerm.74.

meam

Digitized by Google

meam movit, & mollivit, & vulneravit cor meum, quoniam durum, lapideumque erat, & malè ſanum. Cœpit quoque evellere & deſtruere; ædificare & plantare; rigare arida; tenebroſa illuminare; clauſa reſerare; frigida inflammare; necnon mittere prava in directa, & aſpera in vias planas; ita ut benediceret anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt, nomini ſancto ejus. Hæc ille. Ex quibus facilè intelligimus, compendiariam hanc ad virtutem viam eſſe, quæ ad rerum ſpiritualium amorem nos perducit. Hujuſmodi frequens, & familiaris cum Deo uſus, etiamſi quælibet alia lex deficiat, exactiſſimæ legis inſtar, animum inſtituit, & ad omnem virtutem fingit.

Externæ Legis cuſtos Superior.

Sed quia internum hoc magiſterium Religioſis etiam hominibus interdum ſubtrahitur; eaque vox in eorum cordibus aliquando ſilet; ut de ſe fatetur ibidem, ac deflet

Bernardus: & quia *ſuavis Divinæ providentiæ diſpoſitio ſuarum creaturarum cooperationem exigit*; opus eſt altero diſciplinæ tuendæ, ac perfectionis promovendæ adminiculo, nempè certis quibuſdam legibus, ad Religioſi cujuſvis Ordinis ſcopum aſſequendum accommodatis. Quæ ne paulatim, ut fert humana conditio, negligerentur, & deſuetudine tandem penitus abrogarentur; tutâ fidelique cuſtodiâ communiendæ fuerunt; quæ in Moderatorum vigilantia, atque accuratione conſiſtit.

Quantopere commendanda hæc cuſtodia.

Nunc itaque totius Societatis nomine à vobis poſtulo, ac obteſtor ne patiamini, ut incuriâ veſtrâ vel pereat, vel ſaltem minuatur pretioſum illud depoſitum, veſtræ curæ fideique commiſſum. Depoſitum voco Inſtitutum quo regimur; & cujus incolumitas, atque cuſtodia potiſſimum demandatur vobis. Quàm præclaris, quamque omni ex par-

parte abſolutis legibus, Religioſa hæc familia, cui nomen dedimus, abundet, nihil attinet hîc explicare. Noſtrûm neminem latet, omnia tam ſapienter ſanctèque diſpoſita atque ordinata fuiſſe, ut in Inſtituto Societatis, licèt ad eum abſolutionis apicem, quem modò habemus, nondum perducto, quidpiam divinum deprehenderit ſapientiſſimus Pontifex, ac pronunciaverit: *Spiritus Dei eſt hic.* *Paulus III.*

Lex vivit in actione ſubditorum, quibus viciſſim dat vitam.

Verùm, quantacumque ſit legum præſtantia & dignitas, niſi accedat earum obſervatio, commendabit quidem legislatoris ſapientiam, ut accidit in Platonis Republica; ſed ad componendos hominum mores vim habebit nullam, qui finis eſt cuicumque legi præſtitutus. Scitum eſt illud ſapientum, legem ſcriptam inanimato corpori comparantium. Quippè lex non vivit in voluminibus; vivit in actione ac moribus ſubditorum; tunc verò vi-

 ciſ-

ciſſim ipſa præſtantiorem vitam rependit cultoribus ſuis. Quemadmodum divino afflatus Spiritu vir

Prov. c.3. ſapientiſſimus pronuntiavit: *Cuſtodi legem, atque conſilium; & erit vita animæ tuæ*. Superior itaque, cui diſciplinæ regularis cuſtodia committitur, tunc ſolùm ſe muneri ſuo ſatisfeciſſe arbitretur, cum leges noſtras in iis, quos gubernat, hac vita vivere; & eos viciſſim hanc à legibus noſtris vitam haurire cognoverit: tunc rite illum referet ac imitabitur, cujus vices gerit; qui nempè ſe in mundum veniſſe teſtatur, ut ii quos regendos ſuſcepit,

Ioan. c. 10. *vitam habeant, & abundantius habeant*.

Neceſſitas vigilantię, & executionis.

Jam, ut Superior cœleſtem hanc vitam ſuis impertire poſſit, duo quædam adminicula & præſidia requiruntur. Primum ad mentem & cognitionem pertinet: quæ niſi facem præferat, non modò cæcutiet gubernatio; ſed omninò nulla erit.

Al-

Digitized by Google

Alterum ad voluntatem, & executionem ſpectat. Prima itaque Moderatoris cura in eo verſari debet, ut obſervet ac diligenter examinet num in provincia, vel domo, cui præeſt, vigeat regularis diſciplina. Et quamvis hæc gubernationis pars nullius ferè negotii eſſe videatur, cùm pronum ſit homini aliorum culpas animadvertere; nihilominus experientia docet, nihil facilius aut frequentius accidere, quàm ut Superiorem lateant culpę à ſuis contra legem admiſſæ.

Vigilantiam impediunt.

1. Nimia rerum temporalium cura.

2. Privatum ſtudium.

3. Amor quietis ac ſolitudinis.

Oritur id non raró ex eo, quòd Superior agit omnia alia, quàm, quæ muneris ſui ſunt. Vel enim rerum temporalium curæ plus juſto intentus, ſpiritualia negligit; vel privato alicui ſtudio addictus, ſibi vacat, & libris; ac ſolitudinis amore captus, quid domi agatur, non quærit ipſe; & eos, à quibus reſcire poſſet, tamquam importunos quoſdam interpellatores repellit. In quo

gene-

4. Ipſa divinarum rerum cõtemplatio, niſi moderata ſit.

Luc. c. 10.

genere, ne tunc quidem probari poteſt in Præſidibus deſiderium ſolitudinis, cùm illam ſectantur ut liberius ſe tradant rerum divinarum contemplationi. *Optimam partem elegiſſe* meritò dicta & laudata eſt Mulier, quæ conſtanter *ſedens ſecus pedes Domini audiebat verbum illius*. Quippe in propriæ animæ ſalutem ac perfectionem unicè incumbebat. Illi verò, quibus aliorum cura committitur, diuturniori quàm par eſt, indulgere quieti prohibentur iſtis Evangelicæ parabolæ verbis: *Cum autem dormirent homines, venit inimicus ejus, & ſuperſeminavit zizania in medio tritici.* Ac ne quis putet illum tantummodo ſomnum damnari, quem incuria conciliat, atque ſegnities; ne contemplationis quidem divinæ jucundiſſimam quietem diutius, quàm par erat, protrahere auſi ſunt aut D. Paulus, aut Moyſes, licèt alter in *tertium* uſque *Cælum raptus* fuiſſet;

Matth. c. 13.

Digitized by Google

ſet; alteri copia divini vultus *facie ad faciem*, ut ſacræ literæ loquuntur, fuiſſet facta; ſed, ut obſervat Gregorius Magnus, *ille noverat ſemetipſum contemplando tranſcendere; & eundem ſe auditoribus condeſcendendo temperare*: alter verò, nempe Moyſes, *crebrò tabernaculum intrat, & exit: & qui intus in contemplationem rapitur; foris infirmantium negotiis urgetur*. Hinc illud Sancti ejuſdem Doctoris monitum, *ne ſcilicet qui aliorum curam gerit, alta petens proximorum infirma deſpiciat*.

Paſtoral. p.2. c.5.

5. Nimia juvandi proximos ſolicitudo.

Quod ſi ne propria quidem ſpiritualis exercitatio placere Deo poteſt, ſi Superiorem abducat à cognoſcendis ſuorum moribus; quantò æquius erit ille reprehendendus, ſi quis ita ſe tradat externorum ſaluti procurandæ, ut ignoret interim quid agatur domi ſuæ; quæ ſit in officiis pietatis alacritas & diligentia, quæ modeſtiæ, quæ ſilentii

ſer-

ſervandi cura. Equidem non inficior hanc à Beato Patre datam facultatem Superiori, *ut concionari, confeſſiones audire, & alia Societatis miniſteria exercere poſſit*. Sed adjecit conditionem: *cum ei per alias occupationes officii ſui proprias licebit*. Quo ſpectare videtur illud, ſacri Cantici primo capite: *Poſuerunt me cuſtodem in vineis; vineam meam non cuſtodivi*. Imprudens atque infelix cenſeretur œconomus, qui præpoſterâ quadam caritate, totus eſſet in aliorum vineis excolendis; illam verò, pro qua, pacto ſanctè inito locavit operam ſuam; & cujus fructus ab eo ſeverè aliquando exigendi ſunt; vel nullo modo, vel perfunctoriè ſaltem inviſeret, deque illius cultura vix inquireret; aliud certè ab ea expectare non poſſet, quàm tribulos & ſpinas, ſummo cum rubore offerendas olim ſupremo vineæ Domino vindemiam poſcenti.

Conſtitut par. 9. c. 6. §. 1.

Ex

Ex his facilè perſpicitur, quanto minus habeat excuſationis Superior ille, quem ab indagandis domeſticorum erratis diſtrahunt, atque avertunt ſæcularia negotia, quamvis propinquorum illa ſint, vel ei aliâ aliquâ neceſſitate conjunctorum. Nocent hæc maximè, non eo ſolùm nomine, quòd quantum temporis in externas id genus curas inſumitur, tantum neceſſe ſit proprio muneri ritè obeundo ſubduci; ſed multò magis eâ de causâ, quòd hujuſmodi occupationes, præſertim quæ magni alicujus momenti cenſentur apud mortales, ita implent atque occupant animum, eumque totum ad ſui cogitationem ita rapiunt, ac veluti abſorbent, ut quotidiana hæc munia Religioſæ familiæ paulatim contemnere aſſueſcat, & dedignari, eoque res progreditur, ut cogitare de ſubditis jam non ſolùm non vacet, ſed neque libeat. *Nemo militans Deo*, inquit Apoſtolus,

6. Effuſio ad exteriora, & ſæcularia.

2. Ad Timoth. c. 2.

Digitized by Google

lus, *implicat ſe negotiis ſæcularibus, ut ei placeat, cui ſe probavit*. Si ergo quicumque ſtipendia facit in hac militiâ nuncium remittere jubetur curis ſæcularibus, ut ſupremo Imperatori ſuo ſe probet; quantò ſeverius imponitur ea lex aliorum ducibus, & anteſignanis?

7. Naturalis incuria. Alios Superiores non quidem ſtudium privatæ quietis, aut res externorum curandæ avertunt à conſideratione eorum, quæ ſpectant ad munus ſibi commiſſum: ſed potius naturalis quædam incuria, & indoles ab iis abhorrens, quæ ſolicitudinem, & moleſtiam creare poſſunt. Interdum animos adeo hic veternus & deſidia occupavit, ut nec audire velint inferiores adminiſtros, dum ea deferunt, quæ contra regulas commiſſa fuerint. Ne ſcilicet beatam illam animi tranquillitatem, ſeu potius ſoporem interturbet vel ipſa rerum moleſtarum narratio, vel inde oritura parandi remedii

Digitized by Google

medii neceſſitas. Hujuſmodi ſegnitiem comitatur non rarò, ac fovet ingenita quædam incogitantia, quâ fit, ut ne ad illa quidem, quæ ob oculos verſantur, animum advertant; ei quodammodò ſimiles, *qui apertis oculis nihil videbat*. *Act. c.9.*

Avertat Deus à Societate, ut inter eos, quos modò recenſuimus cæcutientes, numerentur non ſine probro illi, quorum mentibus tenebras offundit ambitio quædam, *& prudentia carnis*, quæ nimium quantum *inimica eſt Deo*, & ſapientiæ Sanctorum, quam profitemur. Nimirum timent ne malè ſuſpicaces habeantur, & tanquam minuti, ac moroſi homines traducantur: vel laudem affectant animi ad majora facti, quàm ut levia hæc animadvertant: vel reipſa quotidiana errata nullius ponderis eſſe judicant, contemnuntque: vel multa libenter ignorant; ne, ſi in ſubjectorum vitam diligentius inquirant, reos for- *8. Humani reſpectus.* *Ad Rom. c. 8.*

ſortè deprehendant illos, quibus deinde parcere vel ſuaderet amor, vel cogeret timor, uterque à vera virtute alienus. Neceſſe non eſt hoc voluntariæ cæcitatis genus inſectari, quam ſatis damnat non solùm pernicies Religioſis familiis inde creari ſolita; ſed etiam vitiata radix, unde generatur.

9. *Difficultas deprehendendi errata.*

Etſi præcipua capita indicavi, ex quibus oritur Superiorum negligentia in hac ſui muneris parte adimplendâ, reſtat unum tamen, ex quo facile conſtabit, quantopere neceſſaria ſit hæc, quam commendamus, vigilantia. Eſt autem illud, ita ferre humanæ gubernationis conditionem, ut Præſides etiam vigilantiſſimos multa ſæpè lateant, quæ maximè oporteret ab ipſis non ignorari. In primis enim tanta eſt quorumdam ſolertia in tegendis ſeu naturæ, ſeu voluntatis vitiis, ut oculatiſſimum quemque eludere poſſit & fallere. Præterea *pravum*

eſt

Digitized by Google

eſt cor hominis, & inſcrutabile, quis cognoſcet illud? Et veriſſimum eſt hoc D. Gregorii monitum: *Scire etiam Rector debet, quòd plerumque vitia virtutes ſe eſſe mentiuntur.* Hinc non facilis eſt negotii diſcernere, quo quiſque ſpiritu ducatur; & quàm ſincero divinæ gloriæ ſtudio miniſteria Societatis obeat. Cumque Societas curas ſuas, & operam dividat in propriam pariter, ac in proximorum culturam; quamvis concedamus difficilem non eſſe cognitionem eorum, quæ domi geruntur; negare non poſſumus, plura accidere poſſe foris, quæ non ita facile ad notitiam veniant; niſi eò ſe extendat induſtria, & zelus, quò Superioris oculus pertingere non poteſt.

Ier.c.17.

Gregor. Paſtoral. p.2.c.9.

Studuit quidem majorum noſtrorum ſolertia præcavere hujuſmodi incommoda, dum monitos voluit eos, qui domo exeuntibus ſocii deſtinantur, ubi domum re-

Monit. gener.n.3.

B dic-

dierint, ſignificari oportere Superiori quamtumvis non expoſcenti, ſi quid perperam actum ſit: ſed ſocii, qui tenentur hac lege, quia odioſum eſt vulgò delatoris nomen; ob amicitiam familiaritatemque cum eo, qui deferendus eſſet; ob reſpectus alios, quibus non rarò ſeducimur; effugia captant, & excuſationes, quibus eximant ſeſe ab obligatione fidelitatis, quam debent Societati. Cùm ergo ex ipsâ rerum conditione, humanæque providentiæ imbecillitate, oriatur neceſſitas ut multa lateant Moderatorem, utcumque perſpicacem ac vigilem; quid ſi ad hæc accedat voluntaria illa cæcitas, quam reprehendimus? Certè qui hanc inſcitiam amat, convincitur nihil cogitare de diſciplinâ tuendâ; eam quippe non magis curat, quàm curari ſolent illa, quæ ne reſpicimus quidem. Væ Religioſæ familiæ, cui tales præficerentur.

Dum

Digitized by Google

Dum autem adeò enixè urgemus eos qui præſunt, ut ſeduli ſint in ſubditorum indole ac moribus pernoſcendis, vereor ne quis exiſtimet poſtulari à me ut Superior anxiâ quadam, & quaſi cenſoriâ indagatione omnia inveſtiget ac circumſpiciat. Abſit ut ſuadere velim extrema, vel quicquid eſt nimium; quæ tum virtutibus reliquis, tum præſertim arti regendi alios, adverſari nemo ignorat. Id unum quærimus, quo juvari poſſit ac perfici noſtrorum gubernatio. Porrò ad eam rem adeò non proficeret ſolicita plus æquo & moleſta inveſtigatio, ut potius Religioſo paternoque regimini, quale apud nos eſſe decet, plurimum officeret. Nihil enim æque avertit à Præſide ſubditorum animos, quàm ſi putent ſe ſiniſtrâ apud ipſum opinione laborare; quod eis facilè perſuadet intenta ſemper in illos obſervatio. Vigilantiam itaque poſtulamus, quæ

Non debet tamen nimia eſſe perveſtigatio.

nec patiatur Superiorem peregrinum eſſe in ſuâ domo ; nec tamen importunè immineat aliorum actionibus ; regimenque ac diſciplinam inviſam reddat.

Præter vigilantiam remedia adhibenda.

Patet ex iis, quæ hactenus allata ſunt, neceſſariam eſſe ad legũ cuſtodiam & incolumitatem, earum rerum notitiam quæ illas labefactant. Verùm liquidò quoque conſtat hãc notitiam, ſi ſola ſit, nihil juvare ad finem nobis præſtitutum. Prima ſolicitudo eorum qui corporibus medẽtur, ea eſt, ut cognoſcant quo genere morbi quis laboret ; neque tantummodò morbum ipſum, ejuſque originem & cauſas ; ſed ægri præterea naturalem corporis conſtitutionem, habitudinem, vires ſedulò examinant : omnia denique perveſtigant unde ægritudinis naturam ac vim, quoad fieri poteſt, aſſequantur. Atque tunc demum operi manum admovent, ac remedia parant. Medicum agere, quicumque ſpiritualem

præ-

Digitized by Google

præfecturam ſuſcipit, concors eſt Sanctorum Patrum ſententia; nempè vicem gerit illius, qui teſtatur ſe miſſum *ſanare contritos corde*. *Lucæ c. 4.*

Vidimus hactenus, quâ diligentia primas accurati medici partes imitari atque implere Superior debeat; ſupereſt ut conſideremus, quàm ſtrenuè curationem ipſam aggredi eum oporteat, & utiliter proſequi.

His abundat Societas.

Quod dum agimus, nihil jam nobis cogitandum eſt de remediis comparandis, deque præſcribendâ methodo, & captanda opportunitate adhibendi ea, quæ paravimus. Præoccupaverunt hanc curam majores noſtri; & poſt primum Societatis Parentem, omnes qui ei ſucceſſerunt in illa adminiſtranda,& quotquot coactæ ſunt Congregationes Generales, tam multa nobis,tam ſedulò parata, & proviſa exhibent, ut tempore abuti,vel partas opes ignorare videretur, qui nova diſciplinæ

Digitized by Google

noſtræ præcepta excogitare vellet, atque præſcribere. Non aliud itaque mihi propoſitum eſt, quàm ut iterum excitem Superiores ad ea in uſum deducenda, quæ tam abunde ac ſapienter ordinata ſunt; quibus hucuſque ſtetit ac floruit Societas; ſtabitque in poſterum, Deo aſpirante, atque florebit, niſi negligantur.

Cur ſæpe commendāda executio.

Ne verò videar actum agere, dum ordinationum & legum executionem, & uſum toties commendatum iterum vobis commendo; libet animadvertere, novis ſubinde incitamentis opus eſſe in hoc genere; quia quæ à Moderatoribus peccantur in tuenda legum integritate, pertinent ad errata illa, quæ omiſſionis vocantur. Hæc autem non præ ſe ferunt ſpeciem illam impietatis, quæ eminet atque extat in commiſſione, qua perduellis animus contra Deum veluti foras erumpit in flagitium. Hinc facilè decipiuntur

Omiſſio quam facile decipiat.

in-

incauti: cùm enim omiſſio non alio modo peccet, quàm nihil agendo; non objicit oculis id, quo cetera peccata conſcientiam terrent. Verùm, ſi rem metiri volumus ea regula quam tradit Philoſophus; nempe malum eo eſſe gravius, quo majus eſt bonum cui opponitur; facilè intelligemus quid de omiſſionibus ſuis judicare debeant Superiores. Bonum cui adverſatur, & cui molitur exitium omiſſio, de qua loquimur, eſt Societas, qualem à Sanctiſſimo Fundatore conſtitutam accepimus; qualem majores noſtri labore, induſtria, virtute conſervarunt, & auxerunt, auctamque nobis tradiderunt. Ordo ſcilicet eo conſilio inſtitutus, ut Chriſti Religionem, pietatem morum, vitæ ſanctitatem ubique terrarum propagaret. Unde pronum eſt conjicere qualem eſſe illum oporteat, ex quo tantum boni fluere in omnem partem debeat. Hujus porrò præſtantiam fu-

Quantum ab ea timendum.

ſius explicare nec eſt noſtrum; nec apud vos neceſſarium, qui Societatem penitus noſtis.

Ad hanc verò à ſuo ſtatu dejiciendam, & in eum deducendam locum, ut à priſtina virtute degeneret, ac ſpiritualis expers roboris, atque infatuato ſali ſimilis, amittat vim divinitus inditam ad afferendam proximorum animabus ſalutem; nequaquam opus eſt ut qui præſunt, deterioribus exemplis aut conſiliis virtutem ſubditorum labefactent; ſatis ſuperque eſt, ut immemores officii, remittant vigilantiam; corrigere, adhortari, admonere deſinant. Quantumvis Rector privato ſtudio pietatem colat; dummodo ceſſet eam in aliis fovere, actum eſt de regulari diſciplina, ruitura paulatim, niſi conſtanter ſuſtentetur, ac reparetur. Dum luſtramus aliquando tot ſacras ac profanas moles, quas hic ſuſpicimus, & advenæ paſſim contemplantur ac ſtupent;

occur-

Digitized by Google

occurrit ea cogitatio ; quo demum impulſu, quibus machinis aut cuniculis ſubrui poſſe credimus tam operoſa ædificia ? *In pigritiis*, ait Sapiens, *humiliabitur contignatio*, *& in infirmitatibus manuum perſtillabit domus*. Ceſſet paterfamilias ſarta tecta curare ; ſtillicidio ac levi trabium vitio proſpicere atque occurrere negligat ; ſic habeto, paulò quidem lentiorem ; ſed non minùs certam inde ruinam imminere, quàm ſi vel terræ motu, vel alluvione ſubverteretur domus. Ponamus ob oculos magnificentiſſimas ædes in acervum lapidum per ſolam incuriam redactas ; inde referamus animum ad Societatem incuria noſtra ſimiliter (quod omen Superi avertant) perituram. Perſeverat adhuc in ea, Dei beneficio, primævus ſpiritus, viget domeſticus ordo, & regularum obſervatio : ac ſi quid à recto tramite ſubinde deflectit, præſto adeſt qui commonſtret Eccl.c.10.

ſtret viam, nec longius errare permittat. Fervet etiamnum ardor cooperandi Deo ad ſalutem animarum; reſonat adhuc, & avidè excipitur illa IGNATII vox: *Ite, incendite omnia, & inflammate*. Hinc tantus eſt concurſus Indicas Miſſiones etiam laborioſiores ambientium, ut in jucundiſſima tot competitorum contentione, unica mihi ſit moleſtia, quòd plurium votis facere ſatis nequeam. Nulla eſt Europæ provincia, quam excurſionibus ferè perpetuis noſtri non excolant. Paſſim, præter conſueta & publica Societatis miniſteria, per Exercitiorum Spiritualium auctum in dies uſum omnium ordinum cives ad ſanctiorem vitam promoventur.

Hujus ædificii firmitatem ac ſpeciem dum contemplor, mihi videor intueri domum illam, quam ædificavit Salomon nomini Domini; cum noſtra quoque nomen Domini præ ſe ferat, & celebrando ſpargendoq;

per

Digitized by Google

per Orbem terrarũ nomini Domini nata atque inſtituta ſit. Quod ipſum videtur Hebræo Principi fuiſſe propoſitum, ut ipſemet profitetur: *Ut ſciant omnes populi terræ nomen tuum, & timeant te*. Fateor tamen, admirationi & gaudio, quo mecum id reputans ſuaviſſimè afficior, parem mihi timorem ac ſolicitudinem incuti, cogitanti tantum boni quàm levi negotio eripi nobis poſſit, atque deperdi. Non dubito quin vos pariter tangat hic metus; cùm mihi ac vobis communis ſit obligatio Societatis conſervandæ; nihilque facilius ſit, quàm ut mea veſtrave culpa præclarum illud ædificium, divina fabricatum eductumque manu, vitium ſenſim faciat, ac triſti demum ruina collabatur. Si patiamur rerum ſpiritualium amorem paulatim intepeſcere; & ea negligamus, quæ anno elapſo in memoriam omnibus revocavi: fatiſcet ſtatim operoſa moles, ſolven-

2. Paral. c. 6.

tur

tur ea vincula, quibus ejus partes inter ſe colligantur; tota demum contignatio humiliabitur. Dicam apertius: Noſtrorum animus ab interiori virtutis ſolidæ ſtudio ad externarum occupationum illecebras defluet; in illis totus, in ſe Deoque parcus & infrequens: detrectabunt plerique laborioſa Societatis miniſteria & defugient: implicabunt ſe negotiis profanis: aures paſcent ſuas & alienas rumorum inanium curioſis nugis: rarus erit de rebus divinis ſermo; de quibus tamen agere nos diligenter domi foriſque poſtulat ratio inſtituti noſtri.

Ab hujuſmodi cordis diſſipatione, alienoque à ſpiritualibus cogitationibus animo, duo conſequi neceſſe eſt; alterum, ut domi tædio ſit religioſa inter nos conſuetudo; atque intolerabile evadat diſciplinæ jugum, cui levando jam nobis non adeſt illa divini Spiritûs & amoris unctio, à qua una ſuave reddi poteſt

teſt. Alterum, ut apud externos ſe prodat hujuſmodi languor ac penuria virtutis, & obſoleſcat exiſtimatio illa Apoſtolici ſpiritus, qua Societatis miniſteria tantopere indigent; & qua ornari ad divinam gloriam illi duntaxat ſolent, de quibus id prædicari vere poſſit: *Vos de mundo non eſtis*. Ioan.c.15. Quod de rerum ſpiritualium neglectu, id de ceteris ad regularem obſervantiam ſpectantibus dictum intelligamus; diſcamuſque à ſola ceſſatione & incuria religioſis cœtibus vulnera imminere, nunquam, ſi ſemel inflicta fuerint, ſanabilia. Certè Deus apud Ezechielem deteſtaturus peccata, quibus divinam indignationem provocaverat populus; non huic, ſed populi rectoribus intentat minas: *Væ*, inquit, *paſtoribus Iſrael*. Ezech. c.34. Et poſtquā alia eorum vitia reprehendit, ſiſtit tandem in officii prætermiſſi peccatis, tanquam in præcipua malorum causa: *Quod infirmum fuit non conſoli-*

Digitized by Google

ſolidaſtis ; & quod ægrotum non ſanaſtis ; quod confractum eſt non alligaſtis ; & quod abjectum eſt non reduxiſtis ; & quod perierat non quæſiſtis. Proſequitur fuſiùs diſſipationem erroreſque gregis, ac ruinam; *Eo quod*, ait, *non eſſet paſtor*. Et quod mirum videri poteſt, populo ipſi, à lege juſtitiaque tam miſerabiliter aberranti, adeò non iratum ſe præbet, ut potiùs ſpondeat ſe fore in poſterum paſtorem ejus atque cuſtodem, ejuſque ſaluti & incolumitati conſulturum. Ut intelligamus deteſtabiliorem eſſe Deo præſidum negligentiam, quàm ſubditorum flagitia: quippe dum his miſericordiam pollicetur, illis vindictam & pœnam indicit.

Cauſæ omiſſionis. Sed hic mirari ſubit, qua ratione poſſit fieri, ut inter domorum noſtrarum Rectores, & Præpoſitos Provinciarum, viros ſcilicet, quos ad regendi munus Religio non ante deligit, quàm de illorum virtute,

cete-

Digitized by Google

ceteriſque ad id neceſſariis dotibus ſatis conſtiterit; nonnulli tamen reperiantur, quos ſuorum errata non infrequentia vel nihil commovent, vel ita leviter, ut non excitentur ad indagandas, quibus emendentur, vias: neque tam perniciosum torporem diſcutiat vel damni, Religioſæ familiæ per eorum negligentiam importandi, gravitas; vel arctiſſima ſuſcepti muneris obligatio; vel ipſius Dei, eorum deſidiam ſæpe tam acriter objurgantis, minæ, Hæc, inquam, admiranti quædam in mentē venerunt, quæ obſtare ut plurimum ſolent ne Superior ea, qua oportet, ſedulitate diſciplinam promoveat. Inveſtiganda hæc paulò diligentius, ac detegenda; ne pergant incogitantem quempiam decipere, dum latent.

Primum illud eſt, quòd ſibi falsò in animum inducunt nonnulli (quæ perſuaſio ſemper damnabitur, ſed malo noſtro ſemper retinebitur) *Levium culparum contēptus.*
par-

parvas eſſe, vixque dignas animadverſione culpas, quę paſſim obrepunt in regulis infringendis: hinc contemnendum potius, quàm ſolicitè curandum id, quod & levis momenti malum eſſe creditur, & inter homines vitari vix poteſt. Quantam afferat Religioſis præſertim cœtibus perniciem hæc opinio, nihil eſt quod pluribus verbis oſtendamus: ſiquidem hoc non Religioſæ ſolùm, ſed Chriſtianæ diſciplinæ effatum longè eſt certiſſimum, ac ſanctorum ſapientumque omnium teſtimonio comprobatum; cavendum eſſe à culpis, quæ parvitate ſua decipiunt, & ad graviſſima ſæpe mala incautos trahunt. Multi ſunt in hac doctrina aſſerenda confirmandaque Sancti Patres, & ſpiritualis vitæ ac perfectionis magiſtri. Præivit omnibus Sapiens celebri
Eccleſ. c. 19. monito: *Qui ſpernit modica, paulatim decidet*. Ita prorſus eſt: leves noxæ parvitate ſuâ contemnuntur,

ac

Digitized by Google

ac inobſervatæ ſubeunt animum: hic, horrore depoſito, cum iis familiaritatem init; donec auctæ numero & gravitate (cum ea ſit peccati vis & indoles, ut ad deteriora ſemper diſponat & impellat) vires ſumant quibus pietatem omnem ſuperent, & extinguant. Præſertim cum divina præſidia ſenſim deſtituant hominem, qui virtutem favore Dei partam adeò negligenter cuſtodit. Si rem ſpeculative, ut loquuntur, conſideres, omnes id ſibi perſuaſum eſſe fatebuntur; ſi multorum agendi modum animadvertas, contra omnino eos ſentire pro certo habebis; adeò negligunt omnia, niſi culpæ gravitas inſolita ſpecie territos tandem officii commoneat.

Quotquot audiſtis Religioſorum hominum familias, olim virtute ac ſanctitate florentes, ita defeciſſe, ut aliquando Eccleſia illas extinguere, quàm tolerare maluerit; qua via putatis eò fuiſſe deductas, ut earum

Digitized by Google

interitus deplorari quidem, non item reparari potuerit? Non à gravioribus delictis initium ſumpſit earum clades; nec enim potuiſſet tam eximia virtus prolabi ad immane vitiorum barathrũ, à quo tam longè disjuncta erat, niſi viam ei paulatim ſtraviſſent delicta, quæ levitatis fallaci ſpecie, quaſi per inſidias in ſcelerum tetram voraginem perducunt. Audiamus quo luctu Jeremias, eorum cœtuum perſonam & vices aſſumens, conqueratur: *Quare factus eſt dolor meus perpetuus, & plaga mea deſperabilis renuit curari? Facta eſt mihi quaſi mendacium aquarum infidelium*. Aquas infideles vocat, quæ, ut ſupra diximus, levibus ſtillis influentes obruunt ædificia. Vel, quæ vix operire videntur ſuperficiem ſoli; at ſi quis imprudens per eas gradiatur, deceptum ſe miſere ſentit, atque demergitur. Quot hujuſmodi infideles aquæ Religioſis Moderatoribus inſidias parant!

Ier.c.15.

rant! Quid levius videatur, quàm regulæ ſilentii violatio? Si tamen contemnatur, eò devenitur, ut Religioſam domum à ſæculari vix diſcernas. Inde, quo magis ſerpit confabulandi licentia, & familiaris congreſſus, cujus voluptas homini eſt innata, quippe qui, teſte Philoſopho, *animal ſociale eſt*, eo magis languefcit amor ſeceſſus ac ſolitudinis; gravis fit & moleſtus ſtudii labor; intepeſcit orandi fervor; exoleſcit quidquid ſuavitatis ante percipiebatur ex rebus ad conjunctionē animæ cum Deo, & ad proprium atque aliorum ſpiritualem profectum ſpectantibus. Et quia *in multiloquio non deerit peccatum*, quid expectandum à frequentibus collocutionibus quàm frequentes lapſus? Inter quos ille tolerabilior cenſeri poteſt, de quo tamen reddendam eſſe rationem edixit Chriſtus; loquor de verbo otioſo; tolerabilior, inquam, ſi comparetur cum querelis, dicteriis,

Prover. c.10.

Matth. c.12.

murmurationibus, quibus læditur caritas, & utinam non aliquando gravius, quàm ſibi nonnulli perſuadent! ſi cum curioſis vaniſque narrationibus eorum, quæ foris accidũt, quibus ſæculi pravæ leges, ac profana placita, & affectiones ſenſim irrepunt in animam, rerumq; terrenarũ tumultu internum hominis ſtatum perturbant, ac ſpiritum opprimunt. Nimius eſſem, ſi omnia, quæ à neglecta ſilentii cuſtodia naſcuntur, incommoda enumerare vellem. Inter quæ non levis momenti eſt detrimentum exiſtimationis apud externos, qui clauſtra Regularium ingreſſi, dum Religioſos obſervant liberè colloquentes, offendi maximè ſolent, & inde ferre ſententiam de reliqua diſciplina. Hæc attigi, ut exemplo unius, quæ minutiſſima videtur, regulæ, conſtet quàm perperam contemnantur errata eo nomine, quod exigua vulgo judicentur; atque ut inde intelligamus, ſi le-
gis

Digitized by Google

gis unius contemptus tot minatur damna, quid futurum ſit, quanta pernicies oritura, ſi plurium ſimul regularum, utcumque levium, violatio impunè abeat, ita ut jam videri poſſit licitũ id, quod paſſim videt Superior, & tacet? Ut inſiſtamus exemplo non ſemel indicato: minimè tutam, ſed potius ruinæ proximam jure dixeris domum, in quam per rimas exiguas quidem, ſed innumeras, ſe penetrant aquæ; nec eſt qui manum apponat, ut vel tot aditus obſtruat, vel alio vim aquarum derivet. Detecto hoc mẽdacio aquarum infidelium, detractoque fallaci tectorio ruinam tegente, quam parva vitia moliuntur ſanctitati familię nobis creditæ, noſtrum eſt ita vigilare, ut non fiat *dolor noſter perpetuus, & plaga noſtra deſperabilis ita ut renuat curari.*

Quid autem, ſi res eò progrederetur ut legum aperta labes non levis jam, ſed nulla prorſus culpa vi- *2. Earundem excuſatio.*

videretur? Loquor de illis Superioribus, qui nati videntur *ad excuſandas excuſationes in peccatis*; adeò quidquid agunt ſubditi, his judicibus innocenter agunt. Solutior inceſſus, & impatiens atque incompoſitus agendi modus, quantumvis modeſtiæ leges reclament, impetus vividæ indolis eſt, & alacritas animi: loquendi facilitas, quæ ab aliis etiam carpendis non abſtineat, ſinceritas eſt: hujus contentiones, quibus manifeſtè caritas fraterna læditur, excuſat naturæ ardor quidam, rationis vocem & imperium prævertens: illius cura, licet immodica, propriæ commoditatis, non ſine periculo ne exemplum trahat alios ad ſimilia appetenda, unde tollatur communitas & æqualitas, quæ ejuſdem familiæ membra maximè conſervat & continet, condonanda eſt valetudini non ita firmæ, atque ideò pluribus indigenti. Hoc eodem prætextu tegitur ſurgendi negli-

Pſal. 140.

gligentia; quæ utinam in cauſa non ſit, cur contrahatur meditatio, vel tota penitus omittatur. Cumque alia non ſuppetit excuſandi leniendique delicti ratio, ad mentem delinquentis recurritur; & quem defendendum ſuſcepimus, erraſſe quidem fatemur; ſed ſpecie recti deceptum veniam mereri. Hæc facilitas in elevandis aliorum culpis ſua non careat laude in privatis hominibus, tribuaturq; caritati, quam benignam eſſe, & non cogitare malum, tradidit Paulus; quæque, ut Apoſtolus alter 1. Corin. c. 13.
teſtatur, *Operit multitudinem peccatorum*: in Superiore, niſi intra 1. Petri c. 4.
ſuos limites contineatur hujuſmodi caritas, veriſſimum erit odium communis boni. Mentem arcanam operantis judicat Deus: opus externum dijudicare tenetur qui aliis præeſt; & ubi deflectat à lege, redigere in ordinem. Secus, experietur vitia tam præpoſteræ pietatis fomento invaleſcere in dies; & in ſe meritò

 con-

convenire minas, quibus ferit Deus per Prophetam molles hujuſmodi animos: *Væ, qui conſuunt pulvillos ſub omni cubito manus: & faciunt cervicalia ſub capite univerſæ ætatis.* Quod dictum in rem noſtram ſic interpretatur Gregorius Magnus: *Pulvillos quippe ſub omni cubito manus ponere, eſt cadentes à ſua rectitudine animas, atque in hujus mundi ſe dilectione reclinantes blanda adulatione refovere. Quaſi enim pulvillo cubitum, vel cervicalibus caput jacentis excipitur, cum correptionis duritia peccanti ſubtrahitur; eique mollities favoris adhibetur, ut in errore molliter jaceat, quem nulla aſperitas contradictionis pulſat.*

Ezechiel. c. 13.

Paſtoral. p.2.c.8.

Longè major eſt eorum numerus, qui ſuorum errata probè ſciunt, ingenuè fatentur, nonnunquam etiam deplorant: verùm, cum agitur de correctioue efficacius adhibenda, tergiverſantur, torpent; uno verbo, nihil agunt. Cauſa tam perni-

nicio-

Digitized by Google

nicioſi torporis eſt multiplex metus; quo nullus infenſior hoſtis Religioſæ diſciplinæ; dejicit enim unicum aggerem, quo inhibetur peccandi licentia, nempe Superioris authoritatem. Quid ejuſmodi metum incutiat Superioribus, non intelligo; cum in regimine Societatis videri meritò poſſit, vix relictum eſſe locum timori. Non enim futura Superioris ſors à ſubditorum arbitrio pendet; ac ſi penderet, periculum illud, ne quis ob aliorum offenſionem loco caderet, Superioribus noſtris non eſſet formidandum; ubi præfecturas, ſolicitudinis unicè ac laboris feraces nullus ambit, detrectant plurimi. Nihilominus, cum præter modo commemoratam, aliæ fingi poſſint timoris cauſæ; non erit inutile illas attingere ac detegere, ne quemquam decipiant: præſertim cum homines ita ſint à natura comparati, ut qui gravium malorum metu vacant, levium quandoque formidine obruantur. Pri-

Digitized by Google

3. *Metus turbandæ pacis domeſticæ.*

Prima quæ meticuloſos decipit cogitatio illa eſt, ne, ſi frequenter in regulæ violatæ reos animadvertatur vel reprehenſionibus, vel etiam pœnis; turbetur quies domeſtica, in qua gubernationis ſuæ felicitatem omnem conſtituunt: atque hinc maximè cavent ne detur occaſio murmurationum, & querelarum, in quas facilè erumpunt qui ob inflictam pœnam exacerbato ſunt animo: præcipuè cum inopia virtutis, qua proni ſunt ad lapſum, efficiat impatientes correctionis. Augetur majorem in modum formido, ſi fortè in acrioris naturæ ſubditos incidat: his enimverò nihil non permittitur, ne fortè duriùs, ut merentur, tractati pejora tentent; captent ſibi patronos; & cum rei aguntur, actoris atque accuſatoris partes ſibi adversùs ſuum ipſum judicem arrogent. Interim qui libertatem affectant, dum ita meticuloſè ſecum agi deprehendunt, periculum

eſt

Digitized by Google

eſt ne audaciores facti graſſentur in regulas, quas earum cuſtos, proprio metu debellatus, reliquit indefenſas. Qui verò compeſcendis primò erumpentibus noxis impar fuit, qua ratione cum adultis jam & confirmatis congredi audebit?

In his anguſtiis deprehenſi conſilium ineunt aliqui, quod rariſſimum eſſe ſcio; ſed non diſſimulandum, quia Religioſæ familiæ perdendæ idoneum. Timent ſibi, hinc à delinquentibus, quos laceſſere periculoſum putant; timent inde propriæ exiſtimationi, cui non leviter detractum iri non ignorant, patefacta tandem eorum imbecillitate. Ut malo utrique obviam eant, regularum labes, quas prohibere timor non permittit, occultare ac tegere pro viribus ſtudent. Si quis domeſticorum, deſiderio boni communis ductus, ea quæ peccari ab aliis animadvertit ad Superiorem defert, adeò frigidè excipitur, ut ſatis intelli- *4. Occultatio erratorum.*

telli-

telligat nolle Superiorem excitari à ſomno, cui ſe tradidit, & quo ſponte devinctus tenetur. Vel, ſi delatio attentius excipitur, ſtatim audias excuſari ac elevari culpam; aut prætextu privatæ correctionis adhibendæ, vel adhibitæ, certam delinquentis pœnitentiam & emendationem promitti. Cavent præcipuè hujus indolis præſides à publicis reprehenſionibus, publiciſque pœnis infligendis. Nimirum id eſſet facto ipſo confiteri, in collegio aut domo quam regunt, aliquid peccari contra leges: hoc autem eſt quod omnibus occultum volunt. Quid ſi res eò procederet, ut malè haberentur illi, quos ſuſpicio eſſet deferre ad Superiores remotiores, quæ, licet cura indigeant, à præſente Superiore negliguntur? De hoc argumẽto quia ſcripſit olim ad totam Societatem unus è deceſſoribus meis, agere ſuperſedeo. Sufficiat indicaſſe, ut omnibus in memoriam revocetur, quod

illc

ille fuſiùs explicavit; quanta ſcilicet ex hoc funeſto fonte naſcerentur incommoda; nempe non leviora, quam quæ imminent corpori, quoties præcluditur mutua inter caput & membra communicatio.

Quod hic addam, ſcio longè abeſſe à moribus Societatis; addam tamen, ut à nobis ſemper quàm longiſſimè abſit. Et quidem ejuſmodi eſt, ut detectũ ſtatim turpitudine ſua percellat oculos, & animos horrore atque odio perfundat. Loquor de arte illa, etiam apud ſæculi homines deteſtabili, cum reus illum, à quo ſe detegi accuſarique ſuſpicatur, inſectatur acriter & viciſſim accuſat, ut ejus elevet authoritatem, & fidem illi abroget. Verùm in hoc non immoror, quod inter incredibilia numerandum jure puto. Illud humanum magis, & ejuſmodi ut in uſum & mores aliquando poſſe cadere meritò cenſeatur; cùm ſubditorum pars una cum timido Mode-

rato-

Digitized by Google

ratore conſpirat in tegendis erratis. Sive illos antiqua conſuetudo, ſive patriæ vel gentis connexio, ſive indolis ſimilitudo, ſive tandem libertatis amor copulaverit. Tunc ſi quis, vel officii religione, vel pietate in communitatem permotus ea, quæ perperam aguntur, ad eos qui periclitanti diſciplinæ poſſunt occurrere, fideliter referat; monitus, & attentius invigilare juſſus proximus Superior, quid non movet ut quærat patrocinium noxis, quas oppugnare debuerat? Suffultus multiplici teſtimonio aſſeclarum ſuorum, delata partim negat, partim excuſat; partim refundit in ſuſpiciones, & inſomnia delatorum, quos vel nimis credulos, vel imprudenti ac præcipiti zelo abreptos, vel fortè livore aliquo impulſos, vidiſſe ait viſiones falſas, quibus ſeſe, alioſque in errorem inducerent. Quid igitur, ſi Superior vel abſens legat in epiſtolis, vel præſens audiat hæc

pu-

pugnantia teſtimonia? Quid conſilii capiet, inter ambages aſſerentium, & negantium conſtitutus? Neutram partem damnare audet; dumque anceps & incertus fluctuat, cogitur culpas, utpote dubias, neque ſatis probatas, impunitas relinquere, & quaſi obtenta victoria, liberiùs dominaturas. Animadvertat, ſi quis unquam Religionis perniciem his artibus moliretur, Superiorem, quia homo eſt, hærere poſſe; circumveniri, ac decipi poſſe; at Deum, cujus agitur cauſa, non irrideri. Querebar aliquando de Rectoribus, qui manifeſta ſuorum errata corrigere vel negligunt, vel non audent, contenti de iis certiores feciſſe remotos Superiores, vel ad id expectantes viſitationem Provincialis. Leve iſthuc, & ęquo animo ferendum videbitur, ſi comparetur cum iſtorum Superiorum culpa, qui excuſandis aut diſſimulandis reorũ delictis, eos & ſuæ & aliorum correctio-

ctioni ſubtrahunt. Hos tam exitiales fuci artifices alloqui videtur Redemptor, dū minatur: *Væ vobis: quia ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis; quæ aforis parent hominibus ſpecioſa; intus verò plena ſunt oſſibus mortuorū.*

Matth. c. 23.

5. *Prætextus lenitatis.*

Quamvis hac Chriſti ſententia, non eam ſolam damnari putem diſſimulationem, quam hactenus redarguimus. Crediderim illos etiam reprehendi, qui remiſſionem in gubernando, lenitatis ac ſuavitatis titulo cohoneſtant. Qua fortaſſe nulla frequentior, ac periculoſior origo laxamēti in Religioſis Ordinibus. Decipit enim primò, ſpecie quadam prudentiæ ac moderationis, quæ ſuadeat adhibenda quidem eſſe remedia; quæ tamen ſanent, non quæ exaſperent morbos. Tegit ſe larva pietatis; cum præcipiat Apoſtolus: *ſi præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto; vos qui ſpirituales eſtis, corripite hujuſmodi in ſpiritu lenitatis.* Præ ſe fert humilita-

Ad Gal. c. 6.

Digitized by Google

litatem, caritatemque erga proximum, in quem, licet reum, non acriter inſurgit; ſed modeſtè rogat potius, quàm arguat. Uno verbo: virtutes omnes complecti videtur, quæ Religioſo, hoc eſt paterno regimini congruunt. Cavendum tamen, ne nobis imponat tam blandus, & pellax virtutis aſpectus. Si quam obtendimus lenitatem ſuaſit caritas, & propoſitum parendi Chriſto præcipienti: *Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde*; pergamus ex infinitæ ſapientiæ præſcripto ſubditos regere. Si enim caritas & manſuetudo, quam profitemur, Chriſti caritas eſt & manſuetudo; foras mittet timorem; non aget perperam: Magdalenam, & Publicanos verè pœnitentes amanter excipiet; pervicaces, & ſacra profanis miſcentes, objurgationibus, & flagellis etiam, ſi opus ſit, caſtigatos abjiciet. Nunquam cum delictis pacem inibit; ea conſtanter inſectabitur,

Matth. c. 11.

tur, & nullibi patietur conſiſtere.

Quæ ſit vera mãſuetudo. Nolim itaque à quopiam exiſtimari, velle me ut ablegata prorſus manſuetudine, uni ſit rigori ac ſeveritati locus. Lenitatem damno, quam ſuggerit timor, aliæque humanæ affectiones; non quam recta ratio, & conſilium præſcribit. Ut ergo Superior facilè diſcernat utram rejicere debeat, utram amplecti poſſit lenitatem, duo animadvertat neceſſe eſt; alterum, an ſua illa manſuetudine atque pietate id aſſequatur ut ſubditi virtuti ſtudeant & perfectioni; ac ſaluti proximorum ſtrenuè conſulant. Alterum, an ita ſit animo comparatus, ut ſi deprehẽderit lenitate nihil obtineri; auſteriorem inire curandi methodum, reluctante licet ægro, non formidaret. Hæc duo ſi, tam in commiſſa ſibi familia, quàm in ſeipſo experiatur ſentiatque Moderator; ſalva res eſt. Sive enim miti pacatoque regendi modo efficiet ut omnia domi foriſ-

que

Digitized by Google

que ex inſtituti norma adminiſtrentur; tunc nihil excogitari poterit felicius eo regimine, in quo ſolus regnabit, atque omnia gubernabit amor; neque enim alia eſt conditio ipſius regni beatitudinis, ubi non alia, quàm caritatis lex imperat: ſive interdum ſeverius agendum erit; tunc paulò quidem gravius exiſtet atque moleſtius, & ſubditis, & ipſi Moderatori regendi onus: ſed hujuſmodi gubernationi non deerit ſolida illa & germana felicitas, quæ non in quavis jucunditate vel indolentia, verùm in eo ſita eſt, ut Rector Deo ac ſuo muneri ſatisfaciat; ſubditi verò ad perfectionem promoveantur per legum obſervationem, quæ una reipublicæ cujuſque felicitatem conſtituit. Nec aliud præſcripſit Societatis præſidibus S. P. IGNATIUS, cujus eſt ea lex: *In correctionibus eſt advertendum, quòd primò in caritate ac dulcedine, qui peccant* Conſtitut. p.3.c.1.

ſunt admonendi. Spiritus itaque Societatis adeò non excludit ſuavitatem, ut ei principem locum tribuat, dummodo ejus indoles ea ſit, quam hucuſque deſcripſimus.

Quæ falſa, & noxia. Si verò manſuetudinis noſtræ author eſt metus diſplicendi hominibus, vel quietis amittendæ; larvam deponat: non eſt qualem ſe ſimulat; nec ea quam Apoſtolus, & ipſe Redemptor præſcripſit. Puſilli animi vitium potius eſt, ac remiſſio, eo pernicioſior familiæ Religioſæ, quo cautius venenum celat, & ſuavius componit. Hinc blandiri ſibi audias mitiſſimi hujus ingenii præſides, quod collegio, cui præſunt, pacem conciliaverint, & conſtantem ſervent. Verùm inde pax oritur, quòd delinquentes nemo correctione aut pœnis exagitet, perturbetve. Si non alia eſt noſtræ lenitatis & quietis conditio ac radix; illud ominari licet Religioſis cœtibus, ubi tam placida lege vivitur, quod accidere ſolet

Digitized by Google

let agris, quibus cœlum arridet ſemper, modo ſerenitate, modo tempeſtivis ac placidis imbribus; nullo præterea aratro eos proſcindente; nulla ſalubri & amica manu lolium & ſpinas evellente. Quæro quem ſperemus fructum à ſolo, cui tanta cœli, & hominum indulgentia blandiatur? Tribulos dabit, & urticas; ſerpentum erit, & ſordidorum inſectorum receptaculum. Non aliter evenit animis, gubernantium cultura deſtitutis, & nimia ſuavitate ſibi vivere, ſibique indulgere permiſſis; nec aliud ab eis expectandum, quàm copioſa vitiorum ſeges. Non melior fuit animorum, quàm agrorum conditio poſt primi hominis lapſum: dum ſtatus innocentiæ floruit, inerat utriſque virtus profferendi fructus naturæ ſuæ congruentes; terra ſponte ac uberrimè fructus ſuos produxit; poſt culpam, nihil profert, niſi *in ſudore vultus* ſuorum cultorum. Decreto eodem, ho-

Digitized by Google

mo, qui primùm creatus eſt rectus; poſt lapſum, *in malum pronus eſt ab adoleſcentia ſua*. Cùm itaque totus naturæ impetus feratur ad vetita, cũ omnia ad noxiã libertatem alliciant ac propellant, omnia propemodum retrahant à virtute, utpote ardua ſummeque difficili; putabimus ad extirpanda vitia, virtutemque inſerendam animo, ac roborandam, nullo ſudore, nullo negotio opus eſſe; ſed ſuavem quandam, & minimè incommodam culturam ſufficere? Non ea certè fuit Sanctorum Patrum ſententia, apud quos nulla frequentior inſectatio, quàm adverſus remiſſum, & enervem gubernandi modum. Inter quos egregiè S. Cyprianus: *Qui peccantem*, inquit, *blandimentis adulantibus palpat, peccandi fomitem ſubminiſtrat; nec comprimit delicta ille; ſed nutrit. At qui conſiliis fortioribus redarguit ſimul, atque inſtruit, fratrem promovet ad ſalutem. Quos diligo, inquit*

Gen. 8. c. 8.

S. Cypr. de Lapſ.

De-

Dominus, redarguo & caſtigo. Sic oportet & Dei Sacerdotem, non obſeſequiis adulantibus fallere, ſed remediis ſalutaribus providere. Imperitus eſt medicus, qui tumentes vulnerum ſinus manu parcente contrectat; & in altis receſſibus viſcerum virus incluſum dum ſervat, exaggerat. Hæc ille. Quibus ſi accedant ea, quæ paulò ante notavimus, de paterna & minimè fucata lenitate, exiſtet illud lenium, & aſperiorum temperamentum, quo nihil hominibus regendis accommodatius.

Video tamen, quid adhuc incutere terrorem poſſit aliquibus, atque utinam paucis! Notam formidant nimiæ ſeveritatis. Quantumvis enim moderatus ſit rigor, illum delicati homines impatienter ferunt. Timent itaque ne, ſi frequenter moleſtiam ſubditis creent per crebras admonitiones & correctiones, non deſint queruli, qui murmurationibus domum impleant, fortè intra domeſti- *6. Timor incurrendi notam nimiæ ſeveritatis.*

ca ſepta non ſe continente ſtrepitu. Timent, ne fama per provinciam ſpargatur, collegium perturbari, Rectorem intractabilem novitates ac reformationes moliri. Et, quod pleroſque maximè commovere ſolet, in medium affertur exemplum ceterorum per provinciam præſidum: laudatur comitas & urbanitas, qua cum ſubditis agunt; caritas celebratur, qua humanæ infirmitati compatiuntur, procul à ſcrupulis ac leviorum rerum odioſa moleſtaque ſolicitudine. Inde mutuus Superiorem inter & ſubditos amor; dum hi non ſecus ac patrem amant, à quo ſe paternè haberi, & inſtar filiorum amari non dubitant. Mirum quantum hæc comparatio exanimet Superiores, quibus alioqui zelus ineſt, ac ſtudium communis boni. Cùm enim homines ab aliis probari ac diligi naturâ cupiant, arduum eſt illis ea ſectari & amplecti, quæ omnibus inſito huic deſiderio adverſan-

ſan-

Digitized by Google

ſantur. Accedit ad malorum cumulum quòd deferantur quandoque ſubditorum querelæ ad Superiores, ut loquuntur, mediatos: ac ſi fortè contingat, ut delatorum numerus & authoritas pondus addat accuſationi, pronum eſt, ut Superior abſens, nube teſtium obrutus, deceptuſque, præſidem immediatum, ſi reum non pronunciet, ſaltem omninò non abſolvat, & aliquid veri ſubeſſe ſuſpicetur, ac ejus agendi modum in dubium revocare incipiat. Quod ſi obtinuerint hi, qui ſeveritatem omnem proſcriptam volunt, hoc eis ſufficit ad metum excutiendum: nimirum vident, delationibus timidiorem fieri poſſe Superiorem.

Huic ego non aliud cogitandum, aut dicendum propono, quàm præclara illa, & Chriſti ſpiritu digniſſima Apoſtoli verba: *An quæro hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, Chriſti ſervus non eſſem.* *Ad Gal. c. 1.* Quibus verbis ita ſententiam ſuam

ex-

explicat Paulus, ut indignari videatur, ſi quis dubitet, an qui ſervum Chriſti ſe profitetur, ſolicitus eſſe debeat de mortalium opinione, aut benevolentia, cum id extra dubitationem poſitum eſſe oporteat; debeatque omnibus conſtare, non poſſe placere hominibus eum, qui Chriſti cauſam ſtrenuè, conſtanterque agit; & Chriſti cauſam ſtrenuè conſtanterque agenti nullo modo curandum eſſe, an hominibus placeat. Cum itaque non cum Religioſis viris utcumque, ſed cum his, qui Religioſis ceteris præſunt, mihi ſermo ſit; de vobis longè infra meritum me ſentire arbitrarer, ſi propoſita vobis optione, Deone, an hominibus placere ac probari velitis, dubitarem fieri poſſe, ut major vobis & potior cura ſit hominibus placendi, quam Deo. Quidquid igitur vobis pro diſciplinæ ſapienti cuſtodia ſtantibus objiciatur, ſive nimii rigoris nota, ſive alienæ bene-

Digitized by Google

volentiæ jactura, ſive ſiniſtra per provinciam fama, ſive præjudicium aliquod apud Superiores vel nimis credulos, vel deceptos; illud unum obverſetur animo, quod primum omnium propoſitum eſſe debet propriam alienamque perfectionem quærenti, humana omnia, ubi divinis obſtant rationibus, contemnenda. Una hac reſponſione vobis & aliis quibuſcnmque faciendum ſatis: *An quæro hominibus placere?* Sed præter excellentiorem hanc viam, quam nobis demonſtrat Apoſtolus, alia inferiùs attingam, quæ ſatis oſtendant, quam parvi pendenda ſint inania hæc terriculamenta.

Poſtquam enim expoſuimus multiplicem difficultatem, & obices qui obſtare ſolent rectę gubernationi, ac terrorem incutere: ſuperſunt ea indicanda, quæ ad illam ſtrenuè capeſſendam excitare poſſunt, & animare. Et primò quidem occurrit ne-

Excitant Superiorē ad tuendam diſciplinam.

1. Neceſſitas vitā

di noxam prævaricatoris; Dei indignationē, & graviſſima damna communitatis.

neceſſitas impoſita Moderatori, ea ſuperandi, quæ objiciuntur impedimenta. Neceſſitas enim, eâdem vi qua redigit animum ad anguſtias, eum ſeipſo majorem quodammodo facit, & robuſtiorem; dum cogit ad vires omnes exerendas, ut eluctetur. Hinc exiſtimavit ille, poſſe excitari milites ad acriter pugnandum, ea voce, quæ alioqui deſperationi proxima videbatur: *Aut vincendum, aut moriendum*. Quæ verò ſit hæc neceſſitas, de qua loquimur, facile conſtat ex dictis. Aut ſatisfaciendum eſt muneri, ea quam diximus, accuratione: aut prævaricatoris noxa incurrenda eſt; & quidem in re graviſſima. Statuite, quod res eſt, Religionis noſtræ fortunam, ut ita dicam, conſervationem, incrementum, rationem denique omnem vobis commiſſam, à veſtra fidelitate ac vigilantia unicè dependere; & quidquid in ea ſanctum ac pretioſum eſt, non alios ha-

habere patronos, aut defenſores, quàm Superiores, quos *conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam*; indeque colligite, quid oneris ſuſceperitis. Certè illa verborum ſeveritas, qua ſæpè Deus animarum cuſtodes compellat: *Super paſtores iratus eſt furor meus. Sanguinem ejus de manu tua requiram*; aliaque non pauca eodem tendentia, quanto ſanos præſides afficiant metu, eorum omnium loco declarat S. Gregorius, dum ait: *Penſet, qui ad ſatisfaciendum diſtricto judici de ſua tantummodo anima fortaſsè vix ſufficit, quia quot regendis ſubditis præeſt, reddenda apud eum rationis tempore, ut ita dicam, tot ſolus animas habet.* Neque Dei minas, aut Sanctorum terrores inanes judicabit, quicumque ſeriò adjiciet animum ad ea mala expendenda, quibus januam aperit præſes in legum tutela meticuloſus, aut negligens. Quocumque tandem ex prædictis modis in

Matth. c. 24.

Zacchar. c. 10.

Ezec. c. 3.

Moral. lib. 24. c. ult.

hoc

hoc peccetur, perinde eſt ferè; ſive defectu vigilantiæ, ſive noxiæ quietis ac pacis ſtudio, ſive importuna culparum excuſatione, ſive levium contemptu, ſive inconſulta lenitate ac manſuetudine, ſive inani formidine, ſtudiove placendi hominibus, impunitatem obtineant, vel extorqueant oſores diſciplinæ; actum eſt de Religioſa familia. Nemo nos ſeducat inanibus verbis. Chriſtianam, Religioſamque perfectionem in ſui abnegatione conſiſtere, imò crucem ipſam eſſe diſertè Redemptor pronuntiavit; hinc omnium calculo approbata eſt ea vox: *Tantum proficies, quantum tibi ipſi vim intuleris*. Hinc fit, ut regularum obſervatio, qua nobis ipſis libertatem circumſcribimus, ſine vi quadam reluctanti naturæ illata, obtineri non poſſit. Fit præterea, ut contra nos, dum virtute potiri contendimus, omnia, ut ita dicam, inſurgant. Præter enim

De imit. Chriſti l. 1. c. 25.

com-

Digitized by Google

communem ſalutis noſtræ hoſtem, qui nobis perdendis nunquam non ſtudet; præter ſæculi illecebras, & pravorum exempla, quæ ad laxiorem vitam ſenſim alliciunt; intrà nos fovemus domeſticos, atq; adeo magis infenſos hoſtes, concupiſcentias, *quæ militant adverſus animam*; atque innatum amorem libertatis, qui legum frena impatienter tolerat, & excutere nititur. Dum itaque tot externi, internique adverſarii in id unum conſpirant, ut vel aperta vi, vel per inſidias virtutem exſcindant; quæ victoriæ ſpes relinquitur, ſi quis in medio diſcrimine, ducis, & moderatoris ſui præſidio deſtituatur? Timendum eſt, ne qui propriis viribus diffidens Religioſæ militiæ nomen dedit, ut tutius decertaret, ſe à ductore ſuo deſertum videns, det manus, & ad hoſtes deficiat. 1. *Petr.* c. 2.

Atque utinam experientia non doceret quotidie, ubi impune pecca-

ca-

catur, creſcere in dies peccandi licentiam; & ita propagari, roburque ſumere à delinquentium multitudine atque frequentia; ut quæ primum timidè ac furtim obrepſit, mox palam ac liberè dominetur; & conatus omnes ei frenandæ adhibitos vel ſuperet, vel contemnat. Inſita homini proclivitas ad libertatem facilè perſuadet ea licere ac permitti, quæ nemo punit aut reprehendit. Ubi hac perſuaſione abuſus invaluit; amittit culpa paulatim ſpeciem illam turpitudinis, qua ſolet Religioſos homines à ſe deterrere & avertere. Dempta vitii imagine, abuſus ille ſenſim inductus & admiſſus, incipit uſus eſſe; & conſuetudinis nomine ac privilegio gaudere. Inde fit ut illi etiam, qui antea Religioſiùs leges obſervabant, ceterorum more vivere ſenſim aſſueſcant, vel ſociorum ſeducti exemplo; vel depoſito, ut dixi, horrore, quo

Digitized by Google

prius abſterrebantur, cùm culpas jam domeſticas videant, & familiares; vel ad vitandam notam ſingularitatis, ſi morem retineant alienum jam à communi vivendi conſuetudine. Accidit præterea, ut liberiores inductam licentiam, exemplo ſemper, interdum etiam verbo ceteris ſuadeant, parati ejus defenſionem ſuſcipere, ne intra regularum anguſtias iterum redigantur. Rebus eò deductis; ineat præfecturam præſes, cui recta ratio & conſcientia dictet curandum omnino ut abuſus tollantur, reddaturque priſtino ſplendori regularis diſciplina; inveniet primò nonnullos, dum monentur, mirari quòd ab illis ea exigantur, de quibus nec ipſi, nec alii hactenus cogitaverant. Si pergat officio ſtrenuè fungi, audiet, quod ſuperius etiam innuebam, induci novitates, onera imponi ſubditis inaudita, turbari pacem domeſticam importuna ſeveritate, averti à Superiore omnium

 ani-

Digitized by Google

animos; nihil boni ſperari jam poſſe, frigeſcente caritate, ſolutaque conſenſione inter caput & membra, qua una ſtat & continetur religioſa gubernatio. Difficultatem operis, quod aggreſſus eſt, deprehendens Superior, dubius & anceps librare incipiet hinc ſolutæ diſciplinæ damna; inde perturbatæ communitatis pericula: dumque utrum præponderet decidere vix poteſt, id ſine dubio conſilii capiet, quod in ambiguis prævalere conſuevit; eliget quod facilius eſt, permittet ut res incœptum curſum teneant. Hinc, ſi detrimenta ſub anteceſſorum regimine tantum virium acceperunt, ut novus Superior ad illa expugnanda non audeat aggredi, & cedendum putet, annon, poſtquam novi triennii poſſeſſione fuerint confirmata, induſtriam omnem & conatum facilius eludent? Armatis præſertim ad eorum defenſionem tot humanis rationibus, quot ſupra memoravimus. Itaque niſi
quis

Google

quis ſeipſum decipere, ac propriæ negligentiæ adulari velit, fateri oportet, hac via facillimè deveniri ad deſperationem reparandæ unquam diſciplinæ ſemel deperditæ. Tritum eſt illud S. Bernardi effatum, qui audiens refloruiſſe alicubi regularem obſervationem, quę ante deciderat; ita invitabat ſocios ad mutationem portento ſimilem intuendam: *Eamus ad videndam viſionem hanc magnam*. Quippę uſu didicerat, vix citra miraculum accidere poſſe, ut collapſa ſemel diſciplina reparetur. Fallitur negligens Moderator, dum ſibi perſuadet, à ſe non aliud, aut majus inferri damnum Religioſæ familiæ, cui præeſt, quàm illud, quod ipſe præfecturæ ſuæ ſpatio permittit. Malum invehit ad totam poſteritatem manaturum. Nimirum deturbat regulas poſſeſſione, quam obtinuerant; firmatque laxitatis dominium, nullis poſtea viribus abrogandum. Hinc intelligere licet, quantum noceat

Digitized by Google

remiſſa gubernatio, etiam ætate ac virtute provectis. Multò pernicioſior evaderet iis, qui religioſam vitam recens inchoarunt. Quod ideo addendum, ne unquam elangueſcat ſolicitum illud ſtudium, quo ſemper uſa eſt Societas in juniorum educatione. *Proverbiũ eſt*, inquit Sapiens, *adoleſcens juxta viam ſuam, etiam cum ſenuerit, non recedet ab ea*. Pertinet hæc admonitio præcipuè quidem ad illos, qui tirociniis, quive univerſitatibus præſunt. Sed cum ubique ferè ſcholas regant juniores magiſtri, omnes ferè Societatis Superiores admonet hoc oraculum. Quædam ſunt ad virtutem ſpectantia, quibus ſi à prima ætate non aſſueſcas, vix unquam accidit, ut cum accedet ætas, colantur. Quædam ad vitium pertinentia, quæ imitantur ætatem, unàque cum illa incrementum capiunt. Hinc, niſi tironum animus, curis omnibus vacuus, divinarum rerum meditationi ſe totum tradiderit; qua ratione ſperari po-

Proverb. c. 22.

poteſt, ut huic ſtudio addicatur ſeriò, cùm mentem occupabunt literarum ſtudia; eamque à ſolitudine ac receſſu avellent miniſteria Societatis, ac ipſa pro Deo ſuſcepta alienæ ſalutis procuratio? Si tum, cùm ætas immatura, & primum inchoata vitæ religioſæ rudimenta, humilitatem, ſilentium, modeſtiam ſuadent; non levia tamen vel elationis, vel indolis à diſciplinæ jugo & ab interioris hominis cultura abhorrentis indicia ſe produnt; quid erit, cùm ab ætate, doctrina, rerumque geſtarum meritis non parum authoritatis acceſſerit? Ideò, niſi Societatem recens ingreſſi rerum ſpiritualium amorem penitus concipiant; humanarum rerum ac faſtus omnis contemptu imbuantur; affectus omnes moderari, ac linguam cohibere aſſueſcant; & oculos, inceſſum, actus denique externos omnes ad religioſæ modeſtiæ leges componere; nunquam obtinebit Societas ab adultis, quod in junioribus neglexit Superioris incu-

 ria.

Digitized by Google

ria. Imò deteriores habebit ætate provectos, quos in adoleſcentia ad perfectionem naviter inſtitutos non habuerit. Porrò ad avertendũ à Societate hoc malũ maxima opus eſſe ſolertia & induſtria, ſolus dubitabit qui ignorat parvum errorem in principio ferè non emendari in progreſſu; ſed ad pejora ſenſim deducere. Ex his omnibus patêre exiſtimo neceſſitatem nobis impoſitam invigilandi, conandique pro viribus, ne intepeſcat in Societate ſtudium perfectionis per Inſtituti noſtri obſervationem adipiſcendæ. Quem efficaciſſimum eſſe ſtimulum ad Superiores animandos, & excitandos meritò diximus.

2. Regularum vigor in Societate.

Accedit aliud, & maximi quidem momenti, ad metum omnem depellendum, ac fiduciam augendam: nempè, Moderatores Societatis præeſſe communitati, in qua viget adhuc, qui Dei favor eſt, & dominatur legum authoritas. Inſcitiæ quidem eſſet, & arrogantiæ, aſſere-

re,

re, nihil unquam peccari contra Societatis regulas, cùm vel juſtum ſepties cadere in die, omnes cum Propheta fateantur. Verùm, argumentum Religionis à primævo ſpiritu nondum lapſæ non illud eſt, ſi nihil in ea correctione dignum eveniat; ſed illud, ut ſi quid humanitus accidat, non reſpuat correctionem; dummodo illam adhibere non omittat Superior. Non ea eſt noſtri Ordinis conditio, ut ſi quis peccanti revocet in memoriam vel minutiſſima quæ Sanctus Fundator naſcenti Societati ſervanda propoſuit ac ſanxit, aut alii apud nos legislatores addiderunt; reſpondere ille audeat ea jam obſoleta in deſuetudinem abiiſſe. Intelligunt omnes conſtare vim integram legibus illis omnibus, quæ ſtatis temporibus denuntiantur ſuper menſam; nec eſſe in iis iota unũ aut unum apicem, quem præterire, pati debeat Societas. Sciunt cujuſvis vel minimæ ordinationis legitimum vindicem eſſe Superiorem; ipſum

de violatione pœnas exigentem non modo jure agere, ſed reum ac prævaricatorem fore, ſi ſecus fecerit. Novit ipſe qui præeſt, ſi fortè (quod Deus avertat) aliquem refractarium offenderet, non paſſuros mediatos Superiores, ut impunè abiret; paratos tum legis tum præſidis reverentiam & authoritatem tueri. Hoc verò eſt Religionem, inſtituti ſui tenacem, iis legibus vivere ac regi, quas à conditore ſuo primum accepit; atque adeò à via, quam ab exordio ſuo inivit, non deflexiſſe. Quæ cùm ita ſint, non poteſt niſi vana formidine deterreri à cuſtodienda diſciplina Superior, tot tantiſque ad eam tuendam præſidiis munitus. Clamant in ejus favorem leges noſtræ omnes, nulla deſuetudine ſilere juſſæ, aut ſuppreſſæ. Juvat poſſeſſio nunquam interrupta obſervationis vel ſervatę à ſubditis, vel à præſidibus aſſertæ ac defenſæ. Præſto adeſt auxiliaris Superiorum manus, ubi res ac neceſſitas poſtulat. Quid plura? Non

3. Superiorũ authoritas defenſa.

deerit

deerit ipſum delinquentis ſuffragium. Nam qui regulas violat, furtim id facit, fugitq; quoad poteſt, Superiorum oculos;quo fatetur, ſi deprehendatur, plecti ſe jure poſſe , ac debere. Itaque cui,niſi propriæ negligentiæ ac ſocordiæ imputabimus, ſi dominari licentiam,legeſque de poſſeſſione deturbari permittimus ?

Accedit patrocinium, quod æquiſſimæ cauſæ ſuſcipient probi omnes, quibus maximè cordi eſt Religionis utilitas & incrementum, quam & majorem & ſaniorem eſſe ſubditorum partem nemo non videt . Laudabunt mediati Superiores,à ſe delectum ſpei de ſe datæ reſpondiſſe, & graviſſimi muneris partibus ſedulò perfunctum. Delinquentes ipſi , ubi cognoverint ſerio conſtanterq; rem agi , in ſe tandem reverſi , & ad meliorem frugem redacti, eum probabunt ac diligent, qui à miſerrima ſervitute aſſeruit ipſos in libertatē filiorum Dei. Ita brevem perturbationem, ſi conſtans fuerit Rectoris fortitudo,excipiet quies, &

4. *Proborum omnium favor.*

5. *Ipſorum delinquentium approbatio.*

& laus perpetuò duratura.

6. *Dei præſens auxiliũ.* Sed, quòd caput eſt, aderit Deus juſtiſſimam cauſam tuentibus: quod ſupremum atque firmiſſimum eſſe debet Superioris ſolatium, & incitamentum. Ea conſideratione ad obeundum fortiter impoſitum munus accendebat judices à ſe conſtitutos ſanctus ille rex Joſaphat: *Non enim*, ajebat, *hominis exercetis judicium, ſed Domini.* Hac veriſſima cognitione armatos non video quid terrere poſſit; imò quid excitare non debeat: cauſam Dei propugnamus. Vel ille optatum eventũ dabit conatibus noſtris; tumque, ſive humanas ſive divinas rationes ſpectemus, voti compotes erimus: vel, ipſo permittente, labori nõ reſpondebit fructus; tumque ſalva nihilominus nobis res erit. Solabitur nos teſtimonium conſcientiæ noſtræ, quòd officio non defuerimus: &, quod eſt omnium inſtar, certa nobis ſtabit laus & merces apud Deum, qui non eventu, prout homines ſolent, ſed volũtate noſtra, res metitur. Uno verbo:

2. *Paral. c.* 19.

7. *Teſtimonium conſcientiæ.*

dice-

dicemus quidem, non ſine aliquo pudore; *ſervi inutiles ſumus*; quia fruſtra laboravimus: addemus tamen cũ fiducia; *quod debuimus facere, fecimus.* Ipſi viderint, qui conatus noſtros æternum illis bonum allaturos, irritos eſſe maximo ſuo malo voluerunt. *Luc. c.17.*

Sed quia, ſecundùm Superiores, quos hic maximè alloquimur, conferre plurimùm poſſunt ad tuendum Inſtituti vigorem, & ad ipſos Superiores animandos, eorumque induſtriæ maximam vim addendam, illi è noſtris, qui ætate, doctrina, ceteriſq; dotibus, quibus conciliari authoritas ſolet, inter reliquos eminent: ipſos vehementer hortor, ut ad cõſervandam inter eos, quibuſcum degunt, diſciplinæ religioſæ ſanctitatem, utantur illa authoritate, qua ceteris præſtant. Quicumque Societati nomen dedimus, aliorum ſalutem procurandam ſuſcepimus: hujus autem ſpiritualis auxilii præſtandi obligatione multò arctius adſtringimur erga domeſticos, quos idem ſanctioris vitæ inſtitutum

Superioris authoritas à ſenioribus tuenda.

no-

Digitized by Google

nobis conjunxit; & quorum in ſpiritu profectum commendatum nobis omnibus voluit S. Ignatius. Tenemur omnes curare integritatem ac robur corporis, cujus membra ſumus: præter fidelitatem, gratum animum, atque amorem, quem jurè poſtulat à nobis Societas, tot nominibus, quot vix ulla mater à filiis poſtulare poſſet. Veſtrum eſt itaque pro Superioris mandatis, ac ordinationibus ſtare; inferiorum querelas, & murmurationes compeſcere; confugientes ad vos contra illius agendi modum, ſolari quidem, ne in deſperationem acti pejora meditentur: ſed attentè conſiderandum, qua ratione oporteat conſolationem afferre. Nam proclive eſt, ut dum aliorũ dolori obſequimur, eorum ſenſibus & affectionibus imbuamur; unàque cum illis damnemus id, quo ſe læſos à Superiore arbitrantur. Quaſi via facillima ad ægri dolorem leniendum eſſet ei aſſentiri, ac fateri, eum indigna atque injuſta pati. Breve, minimeque legitimum

Exam. c.4.§.& 8. Reg.9. & 10.Summ.

hoc

hoc ſolatii genus id efficeret, ut imminuta apud ſubditos Moderatoris exiſtimatione, creſceret peccantium audacia; cum cauſam viderent gravium virorum ſuffragio ſibi adjudicatam. Multò magis, ſi ſuffragio adderetur promiſſum & reipſa ſuſceptum patrocinium; creareturque Superiori moleſtia, vel importunis deprecationibus, vel delatione apud mediatos Superiores. Quantum animi inde accederet ſubdito tot præſidiis vallato; tantum minueretur fiduciæ ac poteſtatis Rectori omni ope deſtituto; & quod inde conſequitur, tantum detrimenti inferretur diſciplinæ, & gubernationi. Incumbat oportet totum pondus authoritatis nō ad deprimendam, ſed ad confirmandam regularum & Rectorum reverentiam. Afflictis, & ad nos confugientibus proponatur ſolidum illud ſolatium, quod à divinis rationibus ac principiis petitur: doceanturque veram animi tranquillitatem non aliundè oriri poſſe, quàm ab affectionum moderatione,

ne, conſtantique virtutis ſtudio. Hinc fiet, ut queruli, & impatientes diſciplinæ, humani patrocinii ſaluberrima deſperatione, ad ſaniora conſilia redeant; ac Deum unicè quærere, & ſequi obedientiæ ductum apud ſe ſtatuant. Hæc eo attentiùs perpendenda, quo facilius ſeducimur commiſeratione ergà afflictos opem noſtram implorantes; quoque auidius captare ſolent plerique auram, & plauſum patrocinantis, unde quærunt exiſtimationem beneficentiæ, & authoritatis.

Præſertim verò à Provincialibus.

Quod hîc privatis hominibus tantopere commendamus, ut Superiorũ cujuſque loci poteſtatem tueantur, ac roborent, multò magis cordi eſſe oportet iis, qui provinciis præſunt. Injungitur id eis diſertis verbis vigeſima octava inter officii ſui regulas: *Tueatur*, ait, *authoritatem Superiorũ immediatorum in ſubditos*. Et, ut regulæ ſileant, manifeſta ratio id ſuadet. Moleſta ſunt, & naturæ minime conſentanea, quę perpetuò exigere debet immediatus præſes; ejus tamen præſcri-

ſcripto, quod legitimum ſciunt, vix adverſari audeant ſubditi, quandiu ab eo pendere debent. At, ſi æquè legitima, & majore alioqui Provincialis authoritate ſe tueri poſſint, ad eam libenter confugient: ſic enim ex una parte immediati Superioris obedientiæ ſe ſubtrahunt; ex alia verò parte, tuta id conſcientia ſe putant agere; cùm apud competentem judicem cauſa pendeat. Præſertim cùm longè minoris difficultatis ſit regi ab abſente, quem multa ſemper latent, quàm à præſente, qui omnia intuetur, & libertatē affectantibus perpetuò imminet. Cavendum itaq; ſummoperè Provincialibus ne, dum præſidis immediati juriſdictionem turbant ac enervant, onus in ſe ſuſcipiant reddendi Deo rationem culparum omnium, quas ille ſibi relictus emendaſſet. Non ideò tamen eos immemores velim eorum, quæ in indicata ſuperius regula adduntur: *Ita tamen*, inquit, *ut conſtet, poſſe omnes ad mediatos recurrere*. Imò ſanctum hoc eſſe oportet

tet in Societate: cùm fieri poſſit, ut juſtam conquerendi cauſam habeant ſubditi; poſtuletque juſtitia & caritas ut audiantur; exaudiendi, cùm opus erit: vel ſaltem ſolatio & paterno affectu erigendi, ac opportunis monitis ad frugem reducendi.

Correctionis methodus præſidis prudentiæ relinquenda.

Cùm multa hactenus dicta ſint, è quibus colligitur, quàm neceſſaria ſit Moderatorum vigilantia & firmitas in conſervanda diſciplina, & legibus cuſtodiendis; res poſtulare videretur, ut modum & rationem id exequendi proponeremus. Verum ſatis declaravi ſuperius, illud non eſſe mihi propoſitum, ut remedia præſcriberem ad curandos animi morbos; cum id ab aliis providè,& abundè præſtitum ſit. Addendum eſt modò, neque definiri poſſe, quænam ex paratis remediis ſeligenda potiſſimùm ſint,& adhibenda. Infinitum id eſſet, ac impoſſibile. Quam in rem, audire non pigeat Gregorium Magnum ita admonentem: *Non una eademque cunctis exhortatio congruit, quia non cunctos par morum*

qua-

Google

qualitas aſtringit; ſæpè namque aliis officiunt, quæ aliis proſunt. Quia & plerumque herbæ, quæ hæc animalia enutriunt, alia occidunt: & levis ſibilus equos mitigat, catulos inſtigat: & medicamentum, quod hunc morbum imminuit, alteri vires jungit: & panis, qui vitam fortium roborat, parvulorum necat. Pergit explicare quàm varia ſint hominum ingenia, propenſiones, affectus; quàm diligenter diſpiciendum, quid cuique conveniat, & curandum ut opportuna & profutura cuilibet applicentur. Quæ omnia æquè fusè, ac ſapienter proſecutus, totam tertiam partem operis de Paſtorali Cura inſcripti in hoc argumento poſuit. Quibus apertè conficitur, tum remedii delectum, tum genus curationis, prudentiæ ac peritiæ medentis eſſe relinquendum. Qui cum ſolus multiplicem perſonarum, & eventuũ conditionem cognoſcat, quid agendum in ſingulis ſolus aſſequitur. *Greg. Paſtoral. p. 3.*

Illud unicè petimus, ut Superior nũquam ſibi commiſſorum curam deſerat; nunquam erratorum, quæ in dies oc- *Ab hac cura nunquam ceſſandum, nec ceden-*

dum difficultatibus.

currunt, omittat correctionem. Utrum pro re nata, mitioribus utendum remediis, an aſperiora tentanda ſint, ipſe diſpiciat. A primis tamen incipiendum communiter ſibi perſuadeat, ut ex S. Fundatoris mente ſuperius monui. Pœnæ formido incuſſa eſt homini in ſubſidium, & quaſi ſupplementum, cum ille non ducitur honeſtate per legem propoſita; quare poſtrema eſt machina quam movere nos oportet, cum cetera non proficiunt. Dei & virtutis amor excellentior eſt via, qua deduci religioſos homines præſtat. Nec aliud dictat paterna, quam profitemur, gubernandi ratio: & quam præſcripſit nobis in ſingulis ferè conſtitutionum partibus S.P.IGNATIUS: *Ut in ſpiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curandum eſt*. Hac via ſi nihil proficitur, alia tenenda, prout res feret. Unum arbitrio noſtro non relinquitur, quod eſt deſperare, & curam abjicere. Eo conſilio non vos ceteris præfecit Societas, ut poſt habitam qualemcumque vigilantiam & curam, deſiſtatis

Conſtitut. p. 6. c. 1 §. 1. &c.

ab

Digitized by Google

ab incœpto ; emendentur necne errata parum ſoliciti.

Diligentiam poſtulat nunquam interruptam, nullis difficultatibus fractã, rei bene & ex pręſcripto legum gerendæ conſtanter intentam. Cujus ſpecimen expreſſit Apoſtolus paucis illis verbis hominem graphicè repræſentantibus nihil non tentantem, ut ſuos Chriſto lucrifaciat: *Inſta opportunè importunè; argue, obſecra, increpa, in omni patientia & doctrina*; & paulò poſt: *Tu verò vigila, in omnibus labora, opus fac Evangeliſtæ, miniſterium tuum imple*. Hanc qui ſibi præfixerit regulam, ſolicitè obſervabit malorum initia, nec decipietur doloſa culparum levitate; ſed in minutarum legum violatione, in exiguis altercationibus, in quorumdã facilitate in loquendo & carpendo, & id genus aliis, deprehendet, tamquam in ſemine, graviores abuſus, & licentiam, quam nec ipſe, nec ſucceſſores evellent unquam, ſi ſemel adoleverit. Ideo nec adhortationibus, nec obſecrationibus, nec increpationibus par- *2. Timoth. c. 4.*

 cet;

cet; nec importunus audire formidabit, ne cogatur aliquando queri cum
Iſa. c.6. Propheta: *Væ mihi, quia tacui.*

Abuſus ſedulò anteverten-di.

Super omnia id cavebit, ut abuſus, antequam ſuboriantur, cautè prævideat, præveniatque. Multi ſunt, qui ubi lapſus detexerint, zelo commoti in reos acrius invehuntur, omnia implent querelis, & tragœdias excitant. Et rectè quidem, ſi quod deteſtantur malum emēdare, ac tollere utiliter curent. Sed vellem, ut multò ſapientius, multoque ſalubrius vim exererent in malis ipſis præoccupandis, & velut in radice ſupprimendis. Non eſt ſapientis medici, ſi imminentem antevertere poſſit, ægritudinem expectare, quæ cum advenerit, certa eſt tum morbi, tum ipſius curæ moleſtia & periculum; incertus autem curationis eventus. In muneribus dividendis, in locis ac miniſteriis cuique deſtinandis, præſertim cum extra religioſa ſepta degendum, & agendum cum externis; diſpicere oportet, quàm par oneri ac diſcrimini cenſeri poſſit cujuslibet virtus. Quæ ſi ſuccumbat,

pri-

primam ac præcipuã animadverſionem promeritus eſt Superior, qui præcipiti delectu perſonæ, ſuo muneri tam malè conſuluit. Qui vel ex lapidibus ædificia, vel ex ligno machinas componunt, non temerè lapidem quemvis aut trũcum, prout ſors tulerit, admovent operi. Sed vel ſingulis partibus aptum ſeligunt; vel, ſi opus eſt, ita perpoliunt & formant, ut reliquis, quibus copulandus eſt, aptè cohæreat. Secus, vel ruinã ædificii loco moliuntur; vel ſaltẽ opus incompoſitum intuentium ludibrio exponunt. Mirum, vel deplorandum potius, cum omnes, qui ceteris artibus dant operam, toti ſint in præcavendo, ne quid perfectionis deſit operi quod meditantur; in gubernatione, quam artem artium meritò ſapientes dicunt, quoſdam caſu, ac turbidè procedere; de commiſſo ſibi æque gravi, ac difficili munere raró, ac leviter cogitare; inque perſonarum, & officiorum diſpoſitione non aliunde, quàm ex re nata, aut ex aliqua neceſſitate conſilium capere. Neque ita difficile eſt malorum

Digitized by Google

initia dignoſcere, ſi quis paulò diligentius familiæ ſibi concreditæ invigilare, ejuſque proſpicere indemnitati voluerit. Prodit ſe ſingulorum indoles & propenſio, monetque Superiorem quid à quolibet expectare debeat. Erumpunt æmulationum, & contentionum ſemina, quæ facilè ſtatim extirpare poſſis. Apparent principia nimiæ familiaritatis, & privatæ amicitiæ, quibus ſi tempeſtivè non occurras, perturbabitur aliquando communis animorum conjunctio, & caritas. Longum eſſet, ac ſupervacaneu m omnia recenſere. Nunquam tamen ſupervacaneum putet qui curam aliorum gerit, ſingula ſecum meditari, & omnia circumſpicere, quæ ad ſervandã Societatis integritatem impedimento aut adjumento eſſe poſſunt, ut ab illis caveat, his utatur ad ſuorum profectum; exiſtimetque nihil eſſe majoris momenti ad rectam adminiſtrationem, hac ſolertia in præveniendis erratis. Utile eſt enim Religioſæ gubernationi, noxas, poſtquam admiſſæ fuerint,

Google

emendare; ſed longè utilius, ac feli-
cius eſt communitatem ab illis, ante-
quam committantur, immunem præ-
ſtare. Illud enim cum moleſtia & pe-
riculo conjunctum eſt, ut modo dice-
bam: hoc innocentiæ ſtatum integer-
rima ſanitate fruentem repræſentat.
Ideò ſapientiſſimus noſtri Ordinis In-
ſtitutor *Antevertere*, inquit, *oportet* *Conſtitut. p.2.c.1. §.13.*
tentationes, adhibitis earum contrariis.
Ars hujuſmodi proſpiciendi in futu-
rum, regimen veſtrum quã fieri poteſt
ſimillimum reddet providentiſſimę Dei
gubernationi; qui omnia proſpiciens,
omnia ſuaviter ſimul ac efficaciter ad
præſtitutos fines diſponit, ac perducit.

Hæc quæ de Superioribus peculia- *Hactenus dicta pertinent etiam ad Provinciales.*
ris cujuſvis loci ferè dicta videbun-
tur, ad ſe quoque ſpectare non dubi-
tent ii, qui provincias regunt. Ad
eos cùm diſpoſitio perſonarum perti- *Præſertim in viſitatione.*
neat, & officiorum quæ præcipua
ſunt in collegiis ac domibus; conſtat
quàm accuratos eſſe oporteat in ea
gubernationis parte, quæ circa pro-
videntiam, cautionem, & diligentiam

Digitized by Google

in avertendis, quæ timeri poſſunt, detrimentis verſatur. Univerſe verò, quo latius patet eorum authoritas, & poteſtas, eo plus prodeſſe aut nocere poſſunt, prout ſoliciti vel deſides fuerint. Et, ne dicta repetamus, intelligant ſibi potiori quodam jure denuntiata, quæcumque de neceſſitate diſciplinæ tuendæ hucuſque obſervavimus. Neque exiſtiment conſcientiæ ſuæ eo ſatis conſultum, quòd impoſitos collegiis habeant aptos Superiores & adminiſtros; niſi experientia certò didicerint, illos reipſa ſpei reſpondere, ac officii partes explere. Deprehendent id potiſſimum in domiciliorum viſitatione. Quæ cùm præcipua ſit eorum muneris pars; animadvertant, ſi in illâ perfunctoriè ſe gerant, ſe reos fore prævaricationis, quam adeo formidandā eſſe Superioribus ſatis monuimus. Properant aliqui, ac viſitationem anguſto paucorum dierum ſpatio circumſcriptam volunt. Ex eo tam exiguo tempore multum ſæpè detrahunt colloquia cum

exte-

Digitized by Google

externis, quæ vel urbanitas, vel neceſſitas ſuadet. Multum ſibi vindicant literæ aliunde miſſæ, atque aliò mittendæ. Interim ſubditi, quibus erat in votis Provincialis præſentia, audiri vellent per otium, accepturi ſolatium, ac remedium, quod ſperaverant. Petit res domeſtica, literaria, & ſpiritualis, diligens & accuratum examen, & ſecundum hoc, poſtulat ſeriam deliberationem, ut ſi quid erratum eſſe deprehenditur, corrigendi in poſterum ratio præſcribatur, non ad ſpeciem & pompam, ſed efficax & duratura. Inter pugnantes invicem relationes indagare oportebit, utri parti credendum. Nec mediocrem vigilantiam exigit fucata nonnunquam pax, & animorum conſenſio inter domeſticos uno ore celebrantes legum obſervationem, quæ domi floret: accurata, & ſolers circumſpectio dignoſcet, abſintne revera, an diſſimulentur culpæ. Omnia hæc, ut per ſe liquet, nec primo intuitu perſpiciuntur; nec levi cura, & ſolicitudine componi poſ-

ſunt.

ſunt. Moram poſtulant, & multiplicem inſpectionem, atque conſultationem: quam certè non permittit menſura temporis exigua, & quæ deſiderio diſcedendi potius, quàm rerum neceſſitati accommodata ſit. Perpendant, quæſo, caput decimum quartum regularum Provincialis, quod totum eſt de viſitatione, & videant qua ratione tot tantique momenti diſquiſitiones atque induſtriæ, quæ illis injunguntur, curſim &, ut ita dicam, tumultuaria opera, perfici poſſint. Foret inutilis hoc modo peracta viſitatio. Nõ inutilis tantùm, ſed noxia evaderet, ſi Sociis non omnino inter ſe conſentientibus, in alterutram partem plus juſto propenderet qui æquus arbiter,& concordiæ ſequeſter eſſe debuerat. Hic certè non conciliator pacis, ſed belli potiùs concitator haberetur; magis exacerbata parte, cui non faviſſet. Præſertim ſi in ſuſpicionem veniret, plus dediſſe privatæ amicitiæ, aliiſque reſpectibus, quàm æquitati, & meritis cauſæ. Omitto nimiam lenitatem, &

me-

metum, qui hominem faciunt ſtudioſiorem tegendi maculas, quàm detergendi; de his enim ſatis actum ſuperius. Si, quod avertat Deus, tales eſſent Provincialium luſtrationes, id efficerent, ut morbus incrementum caperet, unde remedium petebatur; proindeque vix quicquam ſpei reliquum eſſet reſtituendæ ſanitatis.

Illud commune ſit tam his, qui provincias, quam iis qui domos gubernant; ut ſi fortè illa, quam exigimus, diligentia uſi aliquem inveniant minus docilem, aut monitis reſiſtentem; non ideo de illius emendatione deſperent. Nihil hac deſperatione deterius. In primis enim Rectorem ipſum deſidem reddit; quis enim conatum adhibet, quem irritum fore ſibi perſuadet? Reum verò ſibi relictum, nullo ad reſurgendum incitamento erectum, perdit. Aptè S. Chryſoſtomus ad ſpem nunquam abjiciendam, & curam eorum etiam qui correctione non proficiunt, adhortatur animarum paſtores hoc exemplo: *Annon vides*, inquit, *parentes quomodo*

De ſubditorum emendatione non deſperandum.

De La... Conc...

do filiis ſuis, licet de vita deſperatis, aſſideant lacrymantes, lamentantes, omnia quæ poſſunt admoventes, ad ſupremum uſque halitum. Hæc tu quoque facito pro fratribus. Et tamen illi non poſſunt lacrymis & lamentis morbum depellere, aut mortem imminentem abigere: tu verò frequenter poteris animam deploratam, aſſiduitate inſtantiaque per lamenta revocare, ac ſuſcitare. Quod ſi nuſquã permittit caritas, ut animum quis deſpondeat; multò minus id tolerari poſſet in Societate, ubi tot ſuppetunt adjumenta ad mores reformandos; ut etiamſi quis reſiſtere poſſit ſingulis, omnibus vel pluribus opportunè adhibitis cedere cogatur: dummodò Superior tædio, vel impatientia victus reſiſtenti non cedat; ſed imitetur Dei patientiam, longanimitatem, benignitatem, quæ, teſte Apoſtolo, *ad pœnitentiam adducit*. Merebitur hoc ſtudium juvandi fratres noſtros, ut Deus ipſe vires addat æmulatoribus longanimitatis, quam exemplo ſuo commendavit, & victoriam concedat, quæ præmium eſſe

Ad Rom. c.2.

ſo-

ſolet conſtantis & paternæ caritatis, nunquam deſerentis filios, quantumvis degeneres. Sin aliquando eveniat, ut delinquentis pervicacia Superioris conatum omnem atque induſtriam fruſtretur; erit certè, ut diximus, in tuto merces noſtra apud Deum, cui tandem uni hujuſmodi labor impenditur.

Fidelitas in proponendis cādidatis ad regimen, quam neceſſaria.

Graviſſimum illis onus imponi, quibus aliorum gubernatio committitur, ex iis omnibus quæ dicta ſunt, ſatis conſtare arbitror: atque adeò, quid ab eis requiratur. Quanta ſcilicet illos eſſe oporteat ſapientia; quàm ſolida religione ac virtute, quanta animi fortitutdine conſtantiaque, ut pares ſint tam arduæ provinciæ, ſine ſuo atque aliorum periculo adminiſtrandæ. Unde intelligant velim ii omnes, quorum eſt aptos ad præfecturas proponere Præpoſito Generali, quàm ſanctè teneantur ad illos nominandos, quos verè idoneos in Domino judicaverint. Videant an in tanti ponderis deliberatione, habenda ſit ratio amicitiæ; an dandum aliquid deprecationi,

ni, aut alicujus id poſtulantis authoritati; an acquieſcendū ſit carni, & ſanguini; ferendumque ſuffragium, prout ſuaſerit patriæ aut nationis amor; an in conſilium vocandæ ſint aliæ humanæ rationes atque reſpectus; an informationes ab his tantùm capiendæ, quos favere candidato, & optima quæque de ipſo pronunciaturos, certò præſumitur. An verò unicè attendendum ſit Dei obſequium, & Societatis utilitas. Extant hac de re, ſaluberrima antecesſorum meorum monita. Quare non eſt cur diutius in hoc moremur. Tantùm res ferebat, ut moneremus, eum, qui præficiendos proponit, non debere à ſe alienam putare obligationem gravem atq; multiplicem, qua Superiores adſtringi vidimus. Quidquid enim peccabit parum idoneus Moderator, illum conſtituet reum, qui infideli ſuffragatione tantum intulerit omnibus damni.

Maxima utilitas accuratæ gubernationis. Ut ad ipſos redeam, ad quos dirigitur hæc epiſtola. Poſtremum, quod eos monitos velim, hoc eſto. Propoſui, quātum detrimenti paſſura eſſet Societas à

ne-

negligenti, ac remiſſa gubernatione. Non omittendum nunc, quantum utilitatis conſecutura ſit ex veſtra in legibus cuſtodiendis vigilantia & ſolicitudine. Verbo rem abſolvam: Quandiu veſtro ſtudio ſtabit Inſtituti noſtri obſervatio, tandiu florebit in hominibus Societatis perfectio & virtus, quam idem præſcribit, continetque; vigebit aſſiduus in divina gloria promovenda noſtrorum conatus; & quod inde conſequitur, accedet communis utilitas, & plurimorū ſalus noſtris laboribus parta. Hæc, aliaque id genus innumera, tum ad noſtros, tum ad externos pertinentia religionis incrementa, fructus erunt veſtræ in regendo induſtriæ, ac laboris: & quidem non exiguo hujus vitæ ſpatio circumſcripti, ſed perennaturi in perpetuas æternitates. Unde immenſus veſtris apud Deum meritis accedet cumulus. Neque acriorem ſtimulum adhiberi poſſe puto hominibus, quorum laboribus in gubernando ſuſceptis, & noſtri Inſtituti ratio & propria ipſorum virtus non aliud præmium

Digitized by Google

mium, quàm divinum, propoſitum eſſe voluit.

Conſpirent ad optimum gubernationis ſtatum cum Superioribus ſubditi.

Reliquum eſt, ut ſubditi, dum intelligunt quàm grave ac periculoſum onus ſuſtineant hi, qui præſunt, docilitate ac parendi alacritate illud levius ac ſuavius efficere impensè ſtudeant. Dumque corripi ſe, ac libertatem ſibi quandoque circumſcribi ſentient, non id immiti Superioris ingenio, vel minùs benevolo erga ſe animo adſcribant; ſed ſibi perſuadeant eum vel invitum, religione ac neceſſitate ad id cogi. Hac membrorum cum capite conſenſione ad eundem religioſæ virtutis ſcopum, fiet ut, quod ait Apoſtolus, ſitis *unum corpus*, & *unus ſpiritus*, *ſicut vocati eſtis in una ſpe vocationis veſtræ*: quæ per legum noſtrarum cuſtodiam ad ſanctitatem, & tandem ad æternam beatitudinem nos invitat ac dirigit. Romæ xv. Decembris MDCCVII.

Ad Rom. c.8.

Omnium Servus in Chriſto

MICHAEL ANGELUS TAMBURINUS.

Digitized by Google